

STAATSBLAD VAN HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

392 WET van 11 september 1969 tot vaststelling van Boek 4 van het nieuwe Burgerlijk Wetboek.

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is Boek 4 van het nieuwe Burgerlijk Wetboek vast te stellen;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I

Boek 4 van het nieuwe Burgerlijk Wetboek wordt vastgesteld als volgt:

BOEK 4**ERFRECHT****TITEL 1****Algemene bepalingen**

Artikel 1. 1. Erfopvolging heeft plaats bij versterf of krachtens uiterste wilsbeschikking.

2. Van de erfopvolging bij versterf kan worden afgeweken bij een uiterste wilsbeschikking die een erfstelling of een onterving inhoudt.

Artikel 2. Indien verscheidene personen, van wie de ene tot de nalatenschap van de andere wordt geroepen, zijn gestorven zonder dat men weten kan wie het eerst overleden is, worden zij vermoed op hetzelfde ogenblik gestorven te zijn, en valt aan de ene persoon geen voordeel uit de nalatenschap van de andere ten deel.

Artikel 3. 1. Van rechtswege zijn onwaardig om uit een nalatenschap voordeel te trekken:

- a. hij die veroordeeld is ter zake dat hij de overledene heeft omgebracht, heeft getracht hem om te brengen, of daaraan medeplichtig is geweest;
- b. hij die bij rechterlijke uitspraak overtuigd is tegen de erflater lasterlijk een beschuldiging van een misdrijf te hebben ingebracht, waarop een vrijheidsstraf met een maximum van ten minste vier jaren is gesteld;
- c. hij die de overledene door een feitelijkheid of door bedreiging met een feitelijkheid heeft gedwongen of belet een uiterste wilsbeschikking te maken;
- d. hij die de uiterste wil van de overledene heeft verduisterd, vernietigd of vervalst.

2. Een onwaardigheid vervalt, wanneer de erflater aan de onwaardige op ondubbelzinnige wijze zijn gedraging heeft gegeven.

Artikel 3a. Onder de goederen der nalatenschap zijn begrepen uitkeringen die ten behoeve van de erfgenamen, zonder nadere aanduiding der personen, zijn bedongen.

Artikel 3b. Een voor het openvallen van een nalatenschap verrichte rechtshandeling is nietig, voor zover zij de strekking heeft een persoon te belemmeren in zijn vrijheid om bevoegdheden uit te oefenen, welke hem krachtens dit Boek met betrekking tot die nalatenschap toekomen.

TITEL 2**Erfopvolging bij versterf**

Artikel 1. Ten einde als erfgenaam bij versterf te kunnen optreden, moet men bestaan op het ogenblik dat de nalatenschap openvalt.

Artikel 2. 1. De wet roept tot een nalatenschap als erfgenamen uit eigen hoofde achtereenvolgens:

- a. de niet van tafel en bed gescheiden echtgenoot van de erflater tezamen met diens kinderen;
- b. de ouders van de erflater tezamen met diens broers en zusters;
- c. de grootouders van de erflater;
- d. de overgrootouders van de erflater.

2. De afstammelingen van een kind, broer, zuster, grootouder of overgrootouder worden bij plaatsvervulling geroepen.

3. Alleen zij die met de erflater door wettige verwantschap waren verbonden, worden tot de in de vorige leden genoemde bloedverwanten gerekend.

Artikel 3. 1. Degenen die tezamen uit eigen hoofde tot een nalatenschap worden geroepen, erven voor gelijke delen.

2. Nochtans is het erfdeel bij versterf van een ouder niet minder dan een kwart.

3. Een halfbroer of -zuster van de erflater erft naast een of meer ouders of volle broers en zusters van de erflater, de helft van het erfdeel van een ouder of volle broer of zuster. Hierbij gelden bij plaatsvervulling ervende afstammelingen van een broer of zuster tezamen als één broer of zuster.

4. Indien het erfdeel van een ouder een kwart bedraagt, wordt het gedeelte van de nalatenschap dat aan de broers en zusters of hun afstammelingen toekomt, over hen verdeeld met inachtneming van het in de vorige leden bepaalde.

Artikel 3a. Voor de toepassing van het in deze titel bepaalde staat een natuurlijk kind met betrekking tot zijn moeder en met betrekking tot de vader die het kind heeft erkend, en hun bloedverwanten gelijk met een wettig kind.

Artikel 6. 1. Plaatsvervulling geschiedt met betrekking tot personen die op het ogenblik van het openvallen van de nalatenschap niet meer bestaan, die onwaardig zijn, ontferd zijn of verwerpen of wier erfrecht is vervallen.

2. Zij die bij plaatsvervulling erven, worden staaksgewijze geroepen tot het erfdeel van degene wiens plaats zij vervullen.

3. Degenen die de erflater verder dan de zesde graad bestaan, erven niet.

TITEL 3

Uiterste willen

AFDELING 1

Uiterste wilsbeschikkingen in het algemeen

Artikel 2. 1. Een uiterste wilsbeschikking is een eenzijdige rechtshandeling, waarbij een erflater een beschikking maakt, die eerst werkt na zijn overlijden en die in dit Boek is geregeld of in de wet als zodanig wordt aangemerkt.

2. De erflater kan een uiterste wilsbeschikking steeds eenzijdig herroepen.

3. Een uiterste wilsbeschikking kan alleen bij uiterste wil en slechts door de erflater persoonlijk worden gemaakt en herroepen.

Artikel 3. 1. Een uiterste wilsbeschikking, gemaakt onder invloed van bedrog of bedreiging, is vernietigbaar.

2. Een uiterste wilsbeschikking, gemaakt onder invloed van een onjuiste beweegreden, is slechts dan vernietigbaar, wanneer de door de erflater ten onrechte veronderstelde omstandigheid die zijn beweegreden tot de beschikking is geweest, in de uiterste wil zelf is aangeduid en de erflater de beschikking niet zou hebben gemaakt, indien hij van de onjuistheid dier veronderstelling had kennis gedragen.

Artikel 4. 1. Een uiterste wilsbeschikking, waarvan de inhoud in strijd is met de goede zeden of de openbare orde, is nietig.

2. Eveneens is een uiterste wilsbeschikking nietig, wanneer voor deze een in de uiterste wil vermelde beweegreden die in strijd is met de goede zeden of de openbare orde, beslissend is geweest.

Artikel 5. Behoudens hetgeen hierna omtrent een onderbewindstelling is bepaald, wordt een beschikking waarbij de erflater door hem nagelaten goederen onvervreemdbaar verklaart, voor niet geschreven gehouden.

Artikel 6. Een voorwaarde of een last die onmogelijk te vervullen is, of die in strijd is met de goede zeden, de openbare orde of een dwingende wetsbepaling, wordt voor niet geschreven gehouden. De beschikking waaraan de voorwaarde of de last is toegevoegd, is nietig, indien deze de beslissende beweegreden tot die beschikking is geweest.

Artikel 8. 1. Bij de uitlegging van een uiterste wilsbeschikking dient te worden gelet op de verhoudingen die de uiterste wil kennelijk wenst te regelen, en op de omstandigheden waaronder de uiterste wil is gemaakt.

2. Daden of verklaringen van de erflater buiten de uiterste wil mogen slechts dan voor uitlegging van een beschikking worden gebruikt, indien deze zonder die daden of verklaringen geen duidelijke zin heeft.

3. Wanneer een erflater zich klaarblijkelijk in de aanduiding van een persoon of een goed heeft vergist, wordt de beschikking naar de bedoeling van de erflater ten uitvoer gebracht, indien deze bedoeling ondubbelzinnig met behulp van de uiterste wil of met andere gegevens kan worden vastgesteld.

Artikel 9. Wanneer de uitvoering van een beschikking, anders dan als gevolg van een na het overlijden van de erflater ingetreden omstandigheid, blijvend onmogelijk is, vervalt de beschikking, zonder dat een andere beschikking daarvoor in de plaats mag worden gesteld, tenzij de wet het tegendeel bepaalt, of uit de uiterste wil zelf is af te leiden dat de erflater die andere beschikking zou hebben gemaakt, wanneer hem de onmogelijkheid bekend was geweest.

Artikel 10. Wanneer in eenzelfde uiterste wil twee of meer personen tot hetzelfde, al of niet voor bepaalde delen, zijn geroepen en de beschikking ten opzichte van een geroepene geen gevolg heeft, vindt ten behoeve van de overigen aanwas naar evenredigheid van de hun toekomende delen plaats, tenzij uit de uiterste wil zelf het tegendeel is af te leiden.

Artikel 10a. 1. Een ten laste van een erfgenaam gemaakt legaat van een bepaald goed, of van een op een bepaald goed te vestigen recht, vervalt indien het goed bij het openvallen van de nalatenschap daartoe niet behoort, tenzij uit de uiterste wil zelf is af te leiden dat de erflater de beschikking niettemin heeft gewild.

2. Kan in laatstgenoemd geval degene op wie de verplichting rust, zich het gelegateerde goed niet of slechts ten koste van een onevenredig grote opoffering verschaffen, dan is hij gehouden de waarde van het goed uit te keren.

3. Voor de toepassing van het eerste lid wordt een goed geacht niet tot de nalatenschap te behoren, indien de erflater tot overdracht van het goed verplicht was en deze verbintenis niet met zijn dood is tenietgegaan.

Artikel 10b. 1. Tenzij de erflater anders heeft beschikt, wordt een gelegateerd goed geleverd in de staat waarin het zich op het ogenblik van overlijden van de erflater bevindt.

2. Mitsdien is een erfgenaam niet verplicht het vermaakte goed te bevrijden van enig beperkt recht dat daarop is gevestigd.

3. Is een vordering van de erflater op een erfgenaam, een beperkt recht van de erflater op een goed van een erfgenaam, of een goed van de erflater waarop een beperkt recht van een erfgenaam is gevestigd gelegateerd, dan vindt geen vermenging plaats, tenzij het legaat wordt verworpen.

Artikel 11. 1. Wanneer een echtgenoot ten laste van zijn gezamenlijke erfgenamen een bepaald goed uit de huwelijks-gemeenschap heeft vermaakt, kan de legataris levering van het gehele goed van hen vorderen, doch zij kunnen, voor zover het goed bij de verdeling van de huwelijks-gemeenschap aan de andere echtgenoot of diens erfgenamen wordt toebedeeld, volstaan met uitkering van de waarde van het goed. Deze bevoegdheid komt ook toe aan de andere echtgenoot die enig erfgenaam is, en diens erfgenamen.

2. Het vorige lid is alleen van toepassing indien de huwelijks-gemeenschap op het ogenblik dat de beschikking werd gemaakt, nog niet ontbonden was.

Artikel 12. Een beschikking, getroffen ten voordele van degene met wie de erflater op het tijdstip van het maken van de uiterste wil gehuwd was of reeds trouwbeloften gewisseld had, vervalt door een daarna ingetreden echtscheiding of scheiding van tafel en bed, tenzij uit de uiterste wil zelf het tegendeel is af te leiden.

Artikel 13. Een uiterste wilsbeschikking ten voordele van de naaste bloedverwanten of het naaste bloed van de erflater, zonder nadere aanduiding, wordt vermoed gemaakt te zijn ten voordele van de door de wet geroepen bloedverwanten van de erflater naar evenredigheid van ieders aandeel bij versterf.

AFDELING 2

Wie uiterste wilsbeschikkingen kunnen maken en wie daaruit voordeel kunnen genieten

Artikel 1. 1. Behalve zij die handelingsbekwaam zijn, kunnen ook minderjarigen die de leeftijd van achttien jaren hebben bereikt, en zij die op een andere grond dan wegens een geestelijke stoornis onder curatele zijn gesteld, uiterste wilsbeschikkingen maken.

2. De bekwaamheid van de erflater wordt beoordeeld naar de staat, waarin hij zich bevond op het ogenblik dat de beschikking werd gemaakt.

Artikel 2. 1. Om aan een making een recht te kunnen ontlenen, moet men bestaan op het ogenblik dat de nalatenschap openvalt.

2. Indien een erflater heeft bepaald dat hetgeen hij aan een afstammeling van zijn ouders nalaat, bij het overlijden van de bevoordeelde of op een eerder tijdstip zal ten deel vallen aan diens alsdan bestaande afstammelingen staaksgewijze, ontlenen dezen aan de making een recht, ook al bestonden zij nog niet bij het overlijden van de erflater.

3. Heeft een erflater bepaald dat hetgeen hij aan iemand nalaat, bij het overlijden van de bevoordeelde of op een eerder tijdstip zal ten deel vallen aan een afstammeling van een ouder van de erflater, en tevens dat indien die afstammeling dat tijdstip niet overleeft, diens alsdan bestaande afstammelingen staaksgewijze in diens plaats zullen treden, dan verkrijgen dezen dit recht, ook al bestonden zij nog niet bij het overlijden van de erflater.

4. Indien een erflater heeft bepaald dat hetgeen de bevoordeelde van het hem nagelatene bij zijn overlijden of op een eerder tijdstip onverteerd zal hebben gelaten, alsdan zal ten deel vallen aan een dan bestaande bloedverwant van de erflater in de erfelijke graad, verkrijgt deze dit recht, ook al bestond hij nog niet bij het overlijden van de erflater.

Artikel 4. 1. Een erflater kan geen uiterste wilsbeschikking maken ten voordele van degene die op het tijdstip van het maken van de beschikking zijn voogd is.

2. Hij die voogd van de erflater is geweest, kan uit diens uiterste wilsbeschikkingen geen voordeel genieten, indien de erflater binnen het jaar na zijn meerderjarig worden en voor het afleggen en sluiten van de voogdijrekening is overleden.

3. Het in de vorige leden bepaalde is niet toepasselijk op bloedverwanten van de erflater in de opgaande lijn, die zijn voogden zijn of geweest zijn.

Artikel 5. Minderjarigen kunnen geen uiterste wilsbeschikking maken ten voordele van hun leermeesters, met wie zij tezamen wonen.

Artikel 6. De geneesheren en andere beoefenaars van de geneeskunde, die iemand gedurende de ziekte ten gevolge waarvan hij is overleden, hebben behandeld, alsmede de bedienaars van de godsdienst die hem gedurende die ziekte hebben bijgestaan, kunnen geen voordeel trekken uit de uiterste wilsbeschikkingen die zodanig persoon gedurende de behandeling of de bijstand te hunnen behoeve heeft gemaakt.

Artikel 6a. Van het in de twee voorgaande artikelen bepaalde zijn uitgezonderd:

- a. de beschikkingen tot vergelding van bewezen diensten, bij wijze van legaat gemaakt, met inachtneming echter zowel van de goeheid van de maker, als van de diensten die aan deze zijn bewezen;
- b. de beschikkingen ten voordele van iemand die bloed- of aanverwant tot de vierde graad of de echtgenoot van de erflater is.

Artikel 7. De notaris of andere persoon, die een uiterste wil of een akte van bewaargeving van een niet gesloten aangeboden onderhandse uiterste wil heeft verleden, en de getuigen die daarbij zijn tegenwoordig geweest, kunnen niet bij die uiterste wil worden bevoordeeld.

Artikel 8. 1. Een uiterste wilsbeschikking die in strijd is met het in een der artikelen 4—7 van deze afdeling bepaalde, is na het overlijden van de erflater vernietigbaar op vordering van hem die door de beschikking benadeeld is. Is meer dan één persoon door de beschikking benadeeld, dan kan ieder van hen slechts voor zijn aandeel en te eigen behoeve de vernietiging vragen.

2. Een beschikking ten behoeve van een tussenbeidekomende persoon is op gelijke wijze vernietigbaar als een ten behoeve van de uitgesloten persoon zelf.

3. De vader, de moeder, de afstammelingen en de echtgenoot van een uitgesloten persoon worden geacht tussenbeidekomende personen te zijn, behalve wanneer zij bloedverwant in de rechte lijn of echtgenoot van de erflater zijn.

AFDELING 3

Legitieme portie

Artikel 1. 1. De legitieme portie van een legitimaris is het gedeelte van de waarde van het vermogen van de erflater, waarover deze niet vrijelijk bij gift onder de levenden of bij uiterste wil ten nadele van de legitimaris mag beschikken.

2. Legitimaris zijn de afstammelingen van de erflater in de gevallen dat zij volgens de wet erfgenaam bij versterf zijn.

3. Voor de vaststelling of iemand legitimaris is en hoeveel zijn legitieme portie bedraagt, wordt geen rekening gehouden met de omstandigheid dat anderen de hoedanigheid van erfgenaam bij versterf door onwaardigheid, onterving of verwerping van de nalatenschap missen. Nochtans hebben afstammelingen van een onwaardige afstammeling van de erflater recht op de legitieme portie die hun zou zijn toegekomen, indien de onwaardige vooroverleden was.

Artikel 2. 1. De legitieme portie van een kind van de erflater bedraagt:

- a. indien de erflater slechts één kind achterlaat, de helft van het breukdeel dat het erfdeel bij versterf van het kind bepaalt;
- b. indien hij twee kinderen achterlaat, tweederden van dat breukdeel;
- c. indien hij drie of meer kinderen achterlaat, drievierden van dat breukdeel.

2. Voor de vaststelling van de legitieme porties van de kinderen wordt de niet van tafel en bed gescheiden echtgenoot van de erflater meegeteld als een kind.

3. Afstammelingen van een kind van de erflater worden tezamen voor een kind geteld, maar ieder van hen kan slechts voor zijn deel opkomen.

Artikel 4. De legitieme porties worden berekend over de som van de waarde der goederen van de nalatenschap en de waarde der giften die bij deze berekening in aanmerking moeten worden genomen; deze som wordt verminderd met de door de erflater nagelaten schulden, de kosten van lijkbezorging voor zover zij ten laste van de nalatenschap komen, en de waarde van het voordeel dat krachtens artikel 4.3.4.1a aan de echtgenoot uit de nalatenschap toekomt.

Artikel 4a. 1. Voor de toepassing van deze afdeling worden giften gewaardeerd naar het tijdstip van de prestatie, behoudens het in de volgende leden bepaalde. Met een mogelijkheid dat de erflater de gift had kunnen herroepen wordt geen rekening gehouden.

2. Giften van een verzekering op het leven van de erflater waarbij hij de begiftigde als begunstigde heeft aangewezen, giften waarbij hij zich het genot van het geschonkene gedurende zijn leven heeft voorbehouden, en andere giften van een voordeel bestemd om pas na zijn overlijden ten volle te worden genoten, worden geschat naar de waarde onmiddellijk na zijn

overlijden. Hetzelfde geldt voor giften van prestaties die de erflater bij zijn overlijden nog niet had verricht, met dien verstande dat met deze giften, evenals met de uit dien hoofde nagelaten schulden, geen rekening wordt gehouden voor zover de nalatenschap niet toereikend is.

3. Giften, bestaande in de vervreemding van een goed door de erflater tegen verschaffing door de wederpartij van een aan het leven van de erflater gebonden recht, worden gewaardeerd als een gift van dat goed, verminderd met de waarde van de door de erflater ontvangen of hem bij zijn overlijden nog verschuldigde prestaties, voor zover deze niet bestonden in genot van dat goed.

Artikel 5. 1. Bij de berekening van de legitieme porties worden de volgende door de erflater gedane giften in aanmerking genomen:

- a. giften die kennelijk gedaan en aanvaard zijn met het vooruitzicht dat daardoor legitimarissen worden benadeeld;
- b. giften die de erflater gedurende zijn leven te allen tijde had kunnen herroepen of die hij bij de gift voor inkorting vatbaar heeft verklaard;
- c. giften van een voordeel, bestemd om pas na zijn overlijden ten volle te worden genoten;
- d. giften die hij binnen zes maanden voor zijn overlijden heeft gedaan.

2. Andere giften van de erflater dan de in het vorige lid genoemde worden bij de berekening van de legitieme porties in aanmerking genomen, voor zover de prestatie niet eerder dan vijf jaren voor zijn overlijden is geschied.

Artikel 6a. Giften ten laste van een gemeenschap van goederen of van een deelgenootschap, waarin de gever ten tijde van de gift gehuwd was, worden voor de toepassing van deze afdeling geacht door ieder der echtgenoten voor het te zijnen laste komende deel te zijn gedaan.

Artikel 7. Voor de toepassing van deze afdeling worden niet als giften beschouwd:

- a. giften aan personen ten aanzien van wie de erflater moreel verplicht was bij te dragen in hun onderhoud tijdens zijn leven of na zijn dood, voor zover zij als uitvloeisel van die verplichting zijn aan te merken en in overeenstemming waren met het inkomen en het vermogen van de erflater;
- b. kleine giften, alsmede gebruikelijke giften voor zover zij niet bovenmatig waren.

Artikel 8. 1. De navolgende door de erflater aan een legitimaris gedane giften komen in mindering van diens legitieme portie:

- a. giften die ingevolge de voorafgaande artikelen bij de berekening van de legitieme porties in aanmerking moeten worden genomen;
- b. niet onder a vallende giften, gedaan om de legitimaris een huwelijksgoed of een gevestigde stand te verschaffen of om tot betaling van zijn schulden te strekken, tenzij de erflater bij de gift of bij uiterste wil heeft bepaald dat zij op de legitieme portie van de begiftigde niet zal worden toegerekend of niet behoeft te worden ingebracht;
- c. andere giften — met inbegrip van uitgaven voor studie of opleiding van de legitimaris, ook als deze zijn te beschouwen als voldoening aan een natuurlijke verbintenis van de erflater —, indien de erflater bij de gift heeft bepaald dat zij op de legitieme portie van de begiftigde moet worden toegerekend of door de begiftigde moet worden ingebracht.

2. De waarde van de in het eerste lid onder b en c bedoelde giften wordt voor de berekening van de legitieme portie van de begiftigde gevoegd bij die van de in artikel 4 bedoelde giften.

3. Voor de toepassing van dit artikel worden giften aan een afstammeling die legitimaris zou zijn geweest indien hij de erflater had overleefd of niet onwaardig was geweest, aangemerkt als giften aan de van hem afstammende legitimarissen, naar evenredigheid van hun legitieme porties.

Artikel 8a. 1. Een aan een legitimaris zuiver gemaakte erfstelling en al hetgeen hij verder als onvoorwaardelijk erfgenaam kan verkrijgen, komt in mindering van zijn legitieme portie, ook wanneer hij de nalatenschap verwerpt.

2. Een legaat aan een legitimaris van een bepaalde geldsom of van niet in een vorderingsrecht bestaande goederen der nalatenschap komt in mindering van zijn legitieme portie, ook wanneer hij het legaat verwerpt, mits het legaat onvoorwaardelijk is gemaakt, uiterlijk zes maanden na het overlijden van de erflater of, indien de legitimaris mede-erfgenaam is, uiterlijk bij de verdeling der nalatenschap opeisbaar wordt, en ten laste komt van een of meer erfgenamen wier erfdelen toereikend zijn om het legaat daaruit te voldoen.

3. Heeft de erflater de in artikel 4.4.2.7a lid 2 bedoelde bevoegdheid ontzegd aan een legitimaris, dan kan deze het legaat binnen drie maanden na het overlijden van de erflater verwerpen, zonder dat het in mindering komt van zijn legitieme portie.

Artikel 8b. 1. De contante waarde van een aan een legitimaris ten laste van een of meer der overige legitimarissen gemaakt legaat van een in termijnen te betalen geldsom komt ook bij verwerping in mindering van zijn legitieme portie, indien in de uiterste wil is vermeld dat zonder deze beschikking de voortzetting van een beroep of bedrijf van de erflater door een of meer der overige legitimarissen in ernstige mate zou worden bemoeilijkt.

2. Is de vermelde grond onjuist, dan kan de legitimaris binnen drie maanden na het overlijden van de erflater verklaren dat hij betaling van de contante waarde ineens verlangt. Degene die de juistheid van de grond staande houdt, moet haar bewijzen. Is de opgegeven grond juist, doch laat deze een snellere afbetaling toe, dan kan de rechter de verbintenis uit het legaat in die zin wijzigen.

3. Indien de legitimaris zulks binnen drie maanden na het overlijden van de erflater verzoekt, kan de boedelrechter de met het legaat belaste personen bevelen zekerheid te stellen; de boedelrechter stelt het bedrag en de aard van de zekerheid vast. Wordt daaraan niet voldaan binnen de door de boedelrechter daarvoor gestelde termijn, dan komt het legaat niet in mindering van zijn legitieme portie indien de legitimaris het alsnog verwerpt.

Artikel 8c. 1. Andere makingen aan een legitimaris dan de in de twee vorige artikelen genoemde komen alleen dan in mindering van zijn legitieme portie, indien hij de making niet binnen drie maanden na het overlijden van de erflater verwerpt.

2. Hetzelfde geldt wanneer de erflater aan een making aan een legitimaris een testamentaire last heeft verbonden.

3. Een testamentaire last die op een legitimaris als erfgenaam bij versterf rust, kan hij als niet geschreven beschouwen, mits hij zijn erfdeel, voor zover de waarde hiervan groter mocht zijn dan hetgeen hem met inachtneming van de voorgaande bepalingen van deze afdeling als legitieme portie toekomt, binnen drie maanden na het overlijden van de erflater verwerpt.

4. Ook kan de boedelrechter op verzoek van een legitimaris, op wie een testamentaire last rust die hem verplicht tot een uitgave in geld of goed welke groter is dan hetgeen hij als erfgenaam of legataris boven zijn legitieme portie geniet, de last herzien of geheel of ten dele opheffen.

Artikel 8d. Legitimariissen ontvangen hetgeen hun met inachtneming van de artikelen 8-8c als legitieme portie toekomt, als erfgenaam uit het gedeelte der nalatenschap dat niet aan ingestelde erfgenamen toekomt, voor zover dit toereikend is.

Artikel 8e. 1. Een legitimaris op wie een legaat rust, dat tot iets anders dan overdracht van goederen der nalatenschap verplicht, kan er mede volstaan de waarde van hetgeen hem als erfgenaam of legataris boven zijn legitieme portie toekomt, aan de legataris uit te keren.

2. Dezelfde bevoegdheid komt toe aan een legitimaris op wie een legaat rust, dat hem verplicht tot overdracht van goederen der nalatenschap tegen ontvangst van een geldsom, wanneer deze som niet uiterlijk zes maanden na het overlijden van de erflater of, indien zowel de legataris als hijzelf erfgenaam is, uiterlijk bij de verdeling der nalatenschap wordt voldaan.

3. De boedelrechter kan op verzoek van een legataris als in de vorige leden bedoeld, aan de legitimaris een termijn stellen, waarbinnen deze moet verklaren of hij van zijn daar genoemde bevoegdheid gebruik maakt; bij gebreke van een verklaring binnen de gestelde termijn verliest de legitimaris die bevoegdheid.

Artikel 8f. 1. Een legitimaris kan een door de erflater ingesteld bewind over goederen die hij als zijn legitieme portie ontvangt of die daarop in mindering komen, binnen drie maanden na het overlijden van de erflater beëindigen door een verklaring aan de bewindvoerder of, wanneer deze ontbreekt, ter griffie van de rechtbank van het sterfhuis.

2. Het vorige lid is niet van toepassing, indien en zolang de legitimaris minderjarig is of onder curatele staat. In dat geval vangt de termijn van drie maanden aan bij het einde van de minderjarigheid of curatele.

Artikel 8g. 1. De in het vorige artikel omschreven bevoegdheid komt een legitimaris niet toe, indien het bewind is ingesteld op de in de uiterste wil vermelde grond:

- a. dat hij ongeschikt of onmachtig is in het beheer te voorzien;
- b. dat zonder het bewind de goederen hoofdzakelijk zijn schuldeisers zouden ten goede komen; of
- c. dat zonder de onderbewindstelling van zijn aandeel in een hem tezamen met een of meer andere legitimariissen nagelaten bedrijf van de erflater, de voortzetting van dit bedrijf ernstig gevaar zou lopen.

2. Bestrijdt de legitimaris de juistheid van de opgegeven grond, dan moet degene die haar staande houdt, haar bewijzen. Is de opgegeven grond juist, doch rechtvaardigt dit de door de erflater vastgestelde regels van het bewind niet, dan kan de rechter die regels wijzigen of zelfs het bewind ten dele opheffen.

3. Bij de vaststelling van de op de legitieme portie toe te rekenen waarde van het onder bewind gestelde wordt met het bewind geen rekening gehouden.

Artikel 8h. De in de artikelen 8a lid 3, 8b leden 2 en 3, 8c, 8e lid 3 en 8f bedoelde termijnen kunnen door de boedelrechter een of meer malen op grond van bijzondere omstandigheden worden verlengd, zelfs nadat de termijn reeds was verlopen.

Artikel 9. 1. Een legitimaris die niet erfgenaam is, kan vorderen dat een of meer der erfgenamen en met het beheer der nalatenschap belaste executeurs hem inzage en een afschrift van de boedelbeschrijving, alsmede andere inlichtingen die hij voor de berekening van zijn legitieme portie behoeft, verstrekken.

2. Op zijn verzoek kan de boedelrechter een of meer der erfgenamen en met het beheer der nalatenschap belaste executeurs doen oproepen ten einde de deugdelijkheid van de boedelbeschrijving in tegenwoordigheid van de verzoeker onder eede te bevestigen.

Artikel 11. 1. Is hetgeen een legitimaris ontvangt uit een gedeelte der nalatenschap dat niet aan ingestelde erfgenamen toekomt, onvoldoende om hem zijn legitieme portie te verschaffen, dan kan hij de makingen en de daarvoor vatbare giften inkorten, voor zover zij aan zijn legitieme portie afbreuk doen.

2. Voor inkorting vatbaar zijn de giften die bij de berekening van de legitieme porties in aanmerking moeten worden genomen krachtens artikel 5, eerste lid. Giften die krachtens het tweede lid in aanmerking moeten worden genomen, zijn slechts voor inkorting vatbaar indien de erflater ten tijde van de gift of de prestatie met de begiftigde gehuwd was.

Artikel 12. 1. Tenzij uit de uiterste wil iets anders voortvloeit, komen alle erfstellingen en legaten gelijkelijk naar evenredigheid van hun waarde voor inkorting in aanmerking, met dien verstande dat voor zover een making is te beschouwen als voldoening aan een natuurlijke verbintenis van de erflater, zij pas na de andere makingen voor inkorting in aanmerking komt.

2. Een gift komt voor inkorting slechts in aanmerking, voor zover de legitimaris zijn legitieme portie niet door inkorting van makingen of van jongere giften kan verkrijgen.

3. Giften van een voordeel, bestemd om pas na het overlijden van de erflater ten volle te worden genoten, worden hierbij beschouwd als giften op het tijdstip van zijn overlijden.

Artikel 12a. 1. Makingen aan een legitimaris worden gelijk andere makingen ingekort.

2. Nochtans kan het gedeelte van de makingen aan een legitimaris, dat zijn legitieme portie niet te boven gaat, pas worden ingekort na de andere makingen. Alsdan geschiedt de inkorting van dat gedeelte zodanig, dat hij en de inkortende legitimaris een zelfde evenredig deel van hun legitieme porties verkrijgen.

Artikel 12b. Inkorting van een making geschiedt door een verklaring aan de erfgenaam of legataris. Door de inkorting vernietigt de legitimaris de making geheel of ten dele.

Artikel 14. 1. Inkorting van een gift geschiedt door een verklaring aan de begiftigde. Deze is verplicht de waarde van het ingekorte gedeelte van de gift, vermeerderd met de wettelijke rente sedert het overlijden van de erflater, aan de legitimaris te vergoeden, voor zover dit niet, alle omstandigheden in aanmerking genomen, onredelijk is.

2. Een gift kan niet worden ingekort voor zover zij in mindering van de legitieme portie van een mede-legitimaris komt.

3. De bevoegdheid van een legitimaris tot inkorting van een gift vervalt na verloop van een hem daarvoor door de begiftigde gestelde redelijke termijn, en uiterlijk vijf jaren na het overlijden van de erflater.

Artikel 14a. 1. De aansprakelijkheid van een erfgenaam jegens de schuldeisers van de erflater wordt door inkorting van zijn erfstelling niet verminderd.

2. Is aan een making of gift die wordt ingekort een last verbonden, dan kan de boedelrechter naar omstandigheden de last herzien of geheel of ten dele opheffen.

Artikel 14b. 1. Een erflater kan een uiterste wilsbeschikking er van afhankelijk stellen, dat een legitimaris van een hem als zodanig toekomende bevoegdheid afstand doet.

2. De afstand moet in dat geval geschieden binnen drie maanden na het overlijden van de erflater, tenzij deze daarvoor een andere termijn heeft gesteld. De termijn kan, zelfs nadat hij reeds was verlopen, door de boedelrechter een of meer malen op grond van bijzondere omstandigheden worden verlengd, tenzij de erflater het tegendeel heeft bepaald.

Artikel 15. 1. Na het overlijden van de legitimaris komen zijn bevoegdheden toe aan hen die tot zijn nalatenschap gerechtigd zijn.

2. In geval van faillissement van de legitimaris kunnen zijn bevoegdheden worden uitgeoefend door de curator in het faillissement.

3. De bevoegdheden van een legitimaris kunnen slechts tezamen met zijn erfdeel worden overgedragen.

AFDELING 4

Andere wettelijke rechten

Artikel 1. Woonden de echtgenoot, bloedverwanten binnen de erfrechtelijke graad, of aanverwanten in de rechte lijn met de overledene samen, dan zijn de erfgenamen verplicht om deze personen gedurende zes maanden na het overlijden van de erflater, in dezelfde mate als voorheen, in het genot te laten van de gemeenschappelijke woning en de zich daarin bevindende inboedel. Deze verplichting vervalt, indien de betrokken persoon een handeling heeft verricht, die hem onwaardig maakt uit de nalatenschap van de overledene voordeel te trekken.

Artikel 1a. 1. De niet van tafel en bed gescheiden echtgenoot van de erflater is, zonder tot enige vergoeding gehouden te zijn, bevoegd de tot de nalatenschap of de huwelijksgemeenschap behorende inboedel van de gemeenschappelijke woning als voordeel tot zich te nemen, tot een waarde van ten hoogste f 15 000, welk bedrag bij algemene maatregel van bestuur kan worden gewijzigd. Inboedel omvat hier, behalve de zaken genoemd in artikel 1.6.7a, ook de kleren en kleinodiën die tot het gebruik van de langstlevende echtgenoot strekken.

2. Het recht van voordeel is strikt persoonlijk. Het kan niet meer worden uitgeoefend, nadat de zaken in een verdeling van de nalatenschap of van de huwelijksgemeenschap zijn begrepen.

3. Tot het voordeel behorende zaken, welke binnen een jaar voor het overlijden zijn gekocht en niet dienden tot eerste inrichting of vervanging van tenietgegane zaken, kunnen slechts tegen vergoeding van de waarde worden overgenomen.

4. De vereffenaar van de nalatenschap of de gemeenschap is bevoegd de door de echtgenoot tot zich genomen zaken in de vereffening te begrijpen, voor zover dit noodzakelijk is om de schulden van de erflater, onderscheidenlijk van de gemeenschap, te kunnen voldoen.

Artikel 1b. 1. De niet van tafel en bed gescheiden echtgenoot van de erflater heeft recht op een som ineens, ten bedrage van de legitieme portie waarop hij aanspraak zou hebben gehad, indien hij een kind van de erflater zou zijn geweest.

2. Voor zover dit bedrag voor een voldoende verzorging van de echtgenoot, zijn vermoedelijke levensduur in aanmerking genomen, niet toereikend is, wordt de som verhoogd tot ten hoogste het bedrag, waarover de legitieme porties worden berekend.

Artikel 2. 1. Een van tafel en bed gescheiden of gewezen echtgenoot van de erflater, aan wie de erflater ten tijde van het overlijden krachtens de wet verplicht was levensonderhoud te verschaffen, heeft recht op een som ineens, voor zover deze, zijn vermoedelijke levensduur in aanmerking genomen, nodig is voor zijn levensonderhoud.

2. Deze som is ten hoogste gelijk aan het bedrag van de legitieme portie waarop de gerechtigde aanspraak zou hebben gehad, indien hij een kind van de erflater zou zijn geweest.

Artikel 2a. 1. Een onwettig kind dat met zijn vader, de erflater, niet in familierechtelijke betrekking stond, heeft recht op een som ineens, voor zover deze nodig is voor zijn levensonderhoud, het in artikel 1.17.1.3 eerste en tweede lid bepaalde in aanmerking genomen. Dit recht kan alleen worden geldend gemaakt, indien de erflater reeds onderhoud voor het kind had betaald, daarvoor in rechte was betrokken, of binnen een jaar na de geboorte van het kind is overleden.

2. Deze som is ten hoogste gelijk aan het bedrag van de legitieme portie, waarop de gerechtigde aanspraak zou hebben gehad, indien hij door de erflater was erkend.

Artikel 2b. 1. De rechten op de in de vorige drie artikelen bedoelde sommen staan gelijk met legaten aan de gerechtigden ten laste van de gezamenlijke erfgenamen, behoudens het in de volgende leden bepaalde.

2. De rechten op deze sommen kunnen slechts worden inkort op dezelfde voet als het gedeelte van de makingen aan een legitimaris dat diens legitieme portie niet te boven gaat, en zodanig dat de inkortende legitimaris en de tot een som gerechtigden een zelfde evenredig deel verkrijgen van de legitieme portie, onderscheidenlijk van het in de voorgaande artikelen aangewezen bedrag.

3. De erfgenamen zijn in geen geval verplicht de sommen te voldoen, voor zover deze tezamen de waarde der nalatenschap te boven gaan; voor zoveel nodig ondergaan de sommen alle een evenredige vermindering. Onder de waarde van de nalatenschap wordt hier verstaan de waarde van de goederen der nalatenschap, verminderd met de door de erflater nagelaten schulden, de kosten van lijkbezorging voor zover zij ten laste van de nalatenschap komen, en de waarde van het voordeel dat krachtens artikel 1a aan de echtgenoot uit de nalatenschap toekomt.

4. De rechten op de sommen komen pas na alle testamentaire legaten en lasten in aanmerking voor vermindering ingevolge artikel 4.5.3.11a; alsdan ondergaan de sommen een evenredige vermindering.

5. De rechtsvordering verjaart door verloop van een jaar.

6. De erfgenamen kunnen van een door hen uit te keren som afhouden de waarde van hetgeen de gerechtigde als erfgenaam of legataris toekomt, voor zover dit tot zijn verzorging kan strekken. Hebben zij de waarde van een periodieke uitkering afgehouden, dan kan de boedelrechter hen te allen tijde op verzoek van de gerechtigde bevelen zekerheid te stellen; de boedelrechter stelt het bedrag en de aard van de zekerheid vast. Wordt daaraan niet voldaan binnen de door de boedelrechter daarvoor gestelde termijn, dan kan de gerechtigde vorderen dat de erfgenamen hem de contante waarde van de nog resterende uitkering dadelijk voldoen.

Artikel 2c. Voor zover de in de artikelen 1b—2a bedoelde sommen niet overeenkomstig het vorige artikel kunnen worden verkregen, kunnen de rechthebbenden overgaan tot inkorting van de daarvoor vatbare giften met overeenkomstige toepassing van het in de vorige afdeling bepaalde.

Artikel 2d. De in de artikelen 1b—2a genoemde personen hebben dezelfde bevoegdheden als in artikel 9 van de vorige afdeling aan een legitimaris worden toegekend.

AFDELING 5

Vorm van uiterste willen

Artikel 2. Behoudens hetgeen in de artikelen 7—13 van deze afdeling is bepaald, kan een uiterste wil alleen worden gemaakt bij een notariële akte of bij een aan een notaris in bewaring gegeven onderhandse akte.

Artikel 4. 1. Een onderhandse uiterste wil kan niet geldig worden gemaakt door hem die door onkunde of door andere oorzaken niet in staat is geweest de uiterste wil te lezen.

2. Een bij onderhandse akte gemaakte uiterste wil moet door de erflater zijn ondertekend. Is de uiterste wil door een ander dan de erflater of met mechanische middelen geschreven, en bestaat de wil uit meer dan één bladzijde, dan moet iedere bladzijde zijn genummerd en door de handtekening van de erflater zijn gewaarmerkt.

3. Een onderhandse uiterste wil wordt door de erflater in tegenwoordigheid van twee getuigen aan een notaris ter hand gesteld. De erflater moet daarbij verklaren dat het aangeboden stuk zijn uiterste wil bevat en dat aan de vereisten

van het vorige lid is voldaan. Indien het stuk gesloten wordt aangeboden, kan de erflater bij de aanbieding tevens verklaren dat het stuk slechts mag worden geopend, indien bepaalde door hem genoemde voorwaarden op de dag van zijn overlijden zijn vervuld.

4. Van de bewaargeving en de verklaringen van de erflater maakt de notaris een akte op, hetzij op een afzonderlijk papier, hetzij op het papier van de uiterste wil, hetzij op de omslag daarvan, welke akte door de erflater, de getuigen en de notaris wordt ondertekend.

5. Wanneer de erflater verklaart dat hij door een met name door hem genoemde, na de ondertekening van de uiterste wil opgekomen oorzaak verhinderd wordt de akte van bewaargeving te ondertekenen, vervangt die verklaring zijn ondertekening van de akte van bewaargeving, mits zij daarin wordt opgenomen.

6. De onderhandse uiterste wil blijft berusten onder de minuten van de notaris die deze akte heeft ontvangen.

Artikel 6. Op degene die de geldigheid van een in bewaring gegeven uiterste wil bestrijdt op grond dat de erflater de wil niet eigenhandig heeft ondertekend of geschreven of de bladzijden waaruit de wil bestaat niet eigenhandig heeft gewaarmerkt, rust de bewijslast daarvan.

Artikel 7. Bij een onderhands, door de erflater geheel met de hand geschreven, gedagtekend en ondertekend stuk kunnen zonder verdere formaliteiten beschikkingen worden gemaakt, maar uitsluitend ter aanstelling van executeurs en regeling van hun bevoegdheden, en tot het maken van legaten van kleren, van lijfstoebehoren, van bepaalde lijfsieraden, van bepaalde tot de inboedel behorende zaken en van bepaalde boeken, alsmede ter bepaling dat zodanige goederen buiten een huwelijksgemeenschap van de legataris vallen.

Artikel 8. 1. In geval van oorlog of burgeroorlog kunnen militairen en andere tot de krijgsmacht behorende personen een uiterste wil maken ten overstaan van een officier van de krijgsmacht.

2. Ook buiten het geval van oorlog of burgeroorlog kan op deze wijze een uiterste wil worden gemaakt door militairen en andere personen, die behoren tot een gedeelte van de krijgsmacht dat is aangewezen:

- ter deelneming aan een militaire expeditie;
- ter bestrijding van een vijandelijke macht;
- ter handhaving van de onzijdigheid van de Staat;
- tot enig optreden hetzij tot collectieve of individuele zelfverdediging, hetzij tot handhaving of herstel van de internationale orde en veiligheid; of
- ter voldoening aan een vordering van het bevoegde gezag in geval van oproerige beweging.

3. In krijgsgevangenschap kan in plaats van een officier ook een onderofficier optreden.

4. Officieren en onderofficieren mogen hun medewerking slechts verlenen, indien de erflater zich niet tot een bevoegde notaris of consulaire ambtenaar kan wenden. Niet-inachtneming van dit voorschrift schaaft de geldigheid van de uiterste wil niet.

Artikel 8a. 1. In geval van oorlog of burgeroorlog kunnen de daartoe bij algemene maatregel van bestuur aangewezen noodwachters een uiterste wil maken ten overstaan van een officier van een noodwacht of noodwachtstaf.

2. Officieren mogen hun medewerking slechts verlenen, indien de erflater zich niet tot een bevoegde notaris of consulaire ambtenaar kan wenden. Niet-inachtneming van dit voorschrift schaaft de geldigheid van de uiterste wil niet.

Artikel 8b. 1. De in de artikelen 8 lid 1 en 8a lid 1 van deze afdeling vermelde mogelijkheid blijft bestaan, totdat de Koning heeft vastgesteld dat voor de toepassing van die be-

palingen de oorlog of de burgeroorlog als geëindigd moet worden beschouwd.

2. De in artikel 8 lid 2 vermelde mogelijkheid blijft bestaan, totdat op de bij algemene maatregel van bestuur te bepalen wijze is bekendgemaakt dat de aanwijzing is geëindigd.

Artikel 9. Zij die zich op een reis aan boord van een zeeschip of luchtvaartuig bevinden, kunnen een uiterste wil maken ten overstaan van de gezagvoerder of de eerste officier, of bij gebreke van deze personen ten overstaan van hem die hun plaats vervult.

Artikel 10. Op plaatsen waar voor de erflater het normale verkeer met een bevoegde notaris of consulaire ambtenaar verboden of verbroken is als gevolg van rampen, gevechts-handelingen, besmettelijke ziekten of andere buitengewone omstandigheden, kan hij een uiterste wil maken ten overstaan van een notaris of Nederlandse consulaire ambtenaar, ook indien deze niet krachtens de gewone regelen bevoegd is, of de burgemeester, de secretaris of een wethouder der gemeente, een ten kantore van een notaris werkzame kandidaat-notaris, een advocaat, een procureur, een officier van de krijgsmacht of van een noodwacht of noodwachtstaf, of een daartoe door de minister van justitie bevoegd verklaarde ambtenaar.

Artikel 11. 1. De uiterste willen, bedoeld in de artikelen 8, 8a, 9 en 10 van deze afdeling, worden verleden in tegenwoordigheid van twee getuigen. Zij worden op behoorlijke wijze op schrift gesteld door de erflater, alsmede door de getuigen en degene te wiens overstaan zij zijn verleden, ondertekend.

2. De getuigen moeten meerderjarig zijn en de taal verstaan, waarin de uiterste wil is opgesteld. In de gevallen van de artikelen 8, 8a en 10 behoeven echter militairen en noodwachters die als getuige optreden, niet meerderjarig te zijn.

3. Indien de erflater of een van de getuigen verklaart door onkunde of een andere met name door hem genoemde oorzaak niet te kunnen ondertekenen, vervangt die verklaring zijn ondertekening, mits zij in de akte wordt opgenomen.

Artikel 12. 1. De erflater is in de gevallen van de artikelen 8, 8a, 9 en 10 van deze afdeling ook bevoegd een door hem ondertekende onderhandse uiterste wil te maken, die hij in tegenwoordigheid van twee getuigen in bewaring geeft aan een persoon te wiens overstaan hij ingevolge die artikelen een uiterste wil kan doen verlijden. Deze persoon maakt daarvan onmiddellijk een akte van bewaargeving op, hetzij op het papier van de uiterste wil, hetzij op de omslag daarvan, hetzij op een afzonderlijk papier; het vorige artikel is op die akte van overeenkomstige toepassing.

2. De artikelen 8 lid 4, 8a lid 2 en 8b van deze afdeling zijn van overeenkomstige toepassing.

3. Op degene die de geldigheid van de in bewaring gegeven uiterste wil bestrijdt op grond dat de erflater de wil niet eigenhandig heeft ondertekend, rust de bewijslast daarvan.

Artikel 12a. Indien in een geval, bedoeld in het vorige artikel, de onderhandse uiterste wil is gedagtekend en de erflater overlijdt zonder dat de uiterste wil overeenkomstig de wet in bewaring is gegeven, is de uiterste wil niettemin geldig, tenzij de erflater redelijkerwijze alsnog een uiterste wil overeenkomstig de voorgaande artikelen van deze afdeling had kunnen maken.

Artikel 12b. 1. Hij die een akte van uiterste wil, van bewaargeving of van terugneming, als bedoeld in de artikelen 8—12a van deze en artikel 4 van de volgende afdeling, onder zich heeft, zendt de akte zo spoedig mogelijk in gesloten omslag naar het Centraal Testamentenregister te 's-Gravenhage.

2. Het vorige lid geldt niet voor akten, opgemaakt door of ten overstaan van een volgens de gewone regelen bevoegde notaris of consulaire ambtenaar, en voor de door dezen in bewaring genomen akten van uiterste wil.

Artikel 13. 1. De uiterste willen, bedoeld in de artikelen 8—12 van deze afdeling, zijn vernietigbaar, indien de erflater overlijdt meer dan zes maanden nadat voor hem de mogelijkheid is geëindigd, een uiterste wil te maken op een van de in die artikelen genoemde wijzen.

2. De termijn wordt telkens met een maand verlengd, indien de erflater redelijkerwijze niet in staat is geweest in de laatstverstreken maand een uiterste wil te maken.

Artikel 13a. Een uiterste wil die op een in een der artikelen 8, 8a, 9, 10 en 12 van deze afdeling vermelde wijze, doch niet onder de daar aangegeven omstandigheden is gemaakt, is, indien de erflater binnen zes maanden daarna overlijdt, niet van rechtswege nietig, doch vernietigbaar.

Artikel 14. 1. Een uiterste wil is nietig, indien aan de akte van uiterste wil of aan de akte van bewaargeving, zo deze voorgeschreven is, de vereiste ondertekening door de erflater ontbreekt.

2. Een uiterste wil die ten overstaan van een notaris moet worden gemaakt of aan een notaris in bewaring moet worden gegeven is nietig, indien de akte van uiterste wil niet door een notaris is ondertekend, noch ook een door een notaris ondertekende akte van bewaargeving is opgemaakt.

3. Het vorige lid is van overeenkomstige toepassing op een uiterste wil die ten overstaan van een in artikel 8, 8a, 9 of 10 van deze afdeling genoemde persoon moet worden gemaakt of aan een aldaar genoemde persoon in bewaring moet worden gegeven.

4. Het niet inacht nemen van andere door de wet voor de geldigheid van de uiterste wil gestelde vormvereisten maakt de uiterste wil vernietigbaar.

5. De nietigheid of vernietiging, krachtens dit of een der beide vorige artikelen, van een door de erflater geheel met de hand geschreven, gedagtekende en ondertekende uiterste wil strekt zich niet uit tot een daarin voorkomende beschikking als bedoeld in artikel 7 van deze afdeling, tenzij de erflater deze beschikking niet zonder een of meer der in de uiterste wil voorkomende, in dat artikel niet genoemde beschikkingen zou hebben gemaakt.

Artikel 15. Wanneer een akte van uiterste wil of een akte van bewaargeving van een uiterste wil is tenietgegaan of onleesbaar is geworden, kan de inhoud van die akte door alle bewijsmiddelen worden bewezen.

AFDELING 6

Herroeping van uiterste wilsbeschikkingen

Artikel 1. Voor het herroepen van een uiterste wilsbeschikking gelden dezelfde vormvoorschriften als voor het maken van die beschikking.

Artikel 2. Een latere uiterste wilsbeschikking die een vroegere niet uitdrukkelijk herroept, doet deze vervallen voor zover zij door de latere beschikking onuitvoerbaar is geworden of vervangen is.

Artikel 4. Een erflater kan te allen tijde zijn onderhandse, in bewaring gegeven uiterste wil terugvorderen, mits hij ter verantwoording van de notaris of andere persoon die de akte krachtens wettelijk voorschrift onder zich heeft, van de teruggave doet blijken bij een ten overstaan van die notaris of, met overeenkomstige toepassing van artikel 4.3.5.11, ten overstaan van die persoon verleden akte. Door de teruggave wordt de onderhandse uiterste wil herroepen.

Artikel 5. Een uiterste wilsbeschikking die geldig bij een onderhands en niet in bewaring gegeven stuk getroffen is, wordt herroepen wanneer de erflater dit stuk vernietigt. Is het stuk vernietigd, dan wordt dit vermoed door de erflater te zijn geschied.

TITEL 4

Onderscheiden soorten van uiterste wilsbeschikkingen

AFDELING 1

Erfstellingen

Artikel 1. Een erfstelling is een uiterste wilsbeschikking, krachtens welke de erflater aan een of meer daarbij aangewezen personen zijn ganse nalatenschap of een aandeel daarin nalaat.

Artikel 2. Bij uiterste wilsbeschikking ingestelde erfgenamen hebben gelijke rechten en verplichtingen als erfgenamen bij versterf.

AFDELING 2

Legaten

Artikel 1. 1. Een legaat is een uiterste wilsbeschikking waarin de erflater aan een of meer daarbij aangewezen personen een vorderingsrecht toekent.

2. Een legaat komt, tenzij het aan een of meer bepaalde erfgenamen of legatarissen is opgelegd, ten laste van de gezamenlijke erfgenamen.

3. Is de prestatie deelbaar, dan zijn de belaste erfgenamen ieder voor een deel, evenredig aan zijn erfdeel, verbonden, tenzij de erflater anders heeft beschikt.

Artikel 2. 1. Is een bepaalde persoon die als erfgenaam met een legaat is belast, niet erfgenaam geworden of is zijn erfrecht vervallen, en voorziet de uiterste wil hierin niet, dan rust de hem opgelegde verplichting, tenzij uit haar aard iets anders voortvloeit, op degenen aan wie zijn erfdeel toevalt; zij kunnen echter volstaan met uitkering aan de legataris van hetgeen zij in de plaats van de belaste persoon uit de nalatenschap genieten of van de waarde daarvan.

2. Is een met een sublegaat belaste persoon niet legataris geworden of is zijn recht uit het hem gemaakte legaat vervallen, en voorziet de uiterste wil hierin niet, dan rust de hem opgelegde verplichting, tenzij uit haar aard iets anders voortvloeit, op degenen die met het hem gemaakte legaat waren belast; zij kunnen echter volstaan met voldoening aan de sublegataris van het aan de belaste persoon gelegateerde of van de waarde daarvan.

Artikel 2a. Degenen op wie een legaat rust, alsmede de executeur, dragen zorg dat de legataris zo spoedig mogelijk van het legaat wordt kennis gegeven. Is het adres van een legataris hun onbekend gebleven, dan delen zij dit mede aan de boedelrechter, die hun het doen van nasporingen of een bepaalde wijze van oproeping kan gelasten.

Artikel 3. 1. Is een bepaald goed der nalatenschap of een beperkt recht op een zodanig goed gelegateerd, dan kunnen de erfgenamen en de executeur dat goed niet ten nadele van het aan de legataris toekomende recht vervreemden of bezwaren en kan het ten nadele van dat recht slechts door schuldeisers van de erflater worden uitgewonnen.

2. Het in het vorige lid bepaalde kan niet later dan dertig jaren na het overlijden van de erflater worden ingeroepen.

Artikel 3a. 1. Is het vruchtgebruik van de nalatenschap of van een aandeel daarin gelegateerd, dan mogen de erfgenamen en de executeur niet zonder toestemming van de legataris over de goederen der nalatenschap beschikken, behalve voor zover dit nodig is voor de voldoening van de schulden der nalatenschap in de zin van artikel 4.5.1.3a, die voor de vestiging van het vruchtgebruik behoren te worden voldaan.

2. Omtrent de keuze van de te gelde maken goederen en de wijze van tegeldemaking treden zij zoveel mogelijk in overleg met de legataris. Bestaat bij hem tegen de voorgenomen tegeldemaking van een goed bezwaar, dan stellen zij hem in de gelegenheid de beslissing van de boedelrechter in te roepen; deze beslist in hoogste ressort.

Artikel 4a. 1. Een legataris is bevoegd de hem opgelegde sublegaten en tot een uitgave in geld of goed verplichtende lasten te verminderen, voor zover de waarde van het hem gelegateerde ontoereikend is of door inkorting of vermindering ontoereikend wordt om aan de hem opgelegde verplichtingen te voldoen.

2. Tenzij uit de uiterste wil een andere wijze van vermindering voortvloeit, ondergaan deze verplichtingen alle een evenredige vermindering, met dien verstande dat voor zover de prestatie is te beschouwen als voldoening aan een natuurlijke verbintenis van de erflater, die verplichting pas na de andere voor vermindering in aanmerking komt.

Artikel 4b. Een legataris wiens legaat wordt ingekort of verminderd, is bevoegd volledige voldoening van het legaat te verlangen, mits hij het bedrag van de inkorting of vermindering onverwijld in geld oplegt.

Artikel 5a. 1. De rechter kan op vordering van de legataris of van hem die met het legaat belast is, de verbintenissen uit een legaat wijzigen of geheel of gedeeltelijk opheffen op grond van na het overlijden van de erflater ingetreden omstandigheden welke van dien aard zijn, dat de andere partij naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ongewijzigde instandhouding van die verbintenissen niet mag verwachten.

2. De bepalingen omtrent rechterlijke wijziging of ontbinding van overeenkomsten op grond van onvoorziene omstandigheden zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 7. Tenzij de erflater anders heeft beschikt, heeft een legataris aan wie een bepaald goed der nalatenschap of het vruchtgebruik van een zodanig goed, van de gehele nalatenschap of van een aandeel daarin is vermaakt, recht op uitkering van de vruchten van het hem vermaakte die de erfgenamen hebben geïnd nadat zijn vordering opeisbaar is geworden. De rechtsvordering tot uitkering van deze vruchten verjaart door verloop van drie jaren nadat zij zijn geïnd.

Artikel 7a. 1. Een legaat van een geldsom wordt zes maanden na het overlijden van de erflater opeisbaar, tenzij hij anders heeft beschikt.

2. Nochtans kan een erfgenaam aan wie een goed der nalatenschap is gelegateerd tegen vergoeding van de waarde of een gedeelte daarvan, de betaling van die vergoeding opschorten tot de verdeling van de nalatenschap, tenzij de erflater anders heeft beschikt.

3. Degene op wie de schuld uit een legaat van een geldsom rust, komt niet in verzuim door het enkele verloop van een voor de nakoming aangewezen termijn.

AFDELING 3

Testamentaire lasten

Artikel 1. 1. Een testamentaire last is een uiterste wilsbeschikking waarin de erflater aan de gezamenlijke erfgenamen of aan een of meer bepaalde erfgenamen of legatarissen een verplichting oplegt, die niet bestaat in de uitvoering van een legaat.

2. Een testamentaire last kan ook worden opgelegd aan een executeur. De hem opgelegde verplichting rust mede op de gezamenlijke erfgenamen, tenzij uit haar aard of uit de uiterste wil iets anders voortvloeit.

Artikel 2. 1. Een erfgenaam of legataris op wie een testamentaire last rust, verkrijgt zijn recht onder de ontbindende voorwaarde dat het wegens niet-uitvoering van de last wordt vervallen verklaard door de rechter.

2. De vervallenverklaring kan worden uitgesproken door de rechtbank van het sterfhuis op vordering van een onmiddellijk bij de vervallenverklaring belanghebbende.

3. Een erfgenaam die met zijn gehele vermogen jegens schuldeisers van de erflater en legatarissen aansprakelijk was, blijft jegens hen na de vervallenverklaring van zijn recht tot voldoening gehouden, onverminderd zijn recht van verhaal op degenen aan wie het door hem geërfd opkomt.

Artikel 2a. Is een last aan een bepaalde persoon als erfgenaam of legataris opgelegd en is hij niet erfgenaam of legataris geworden of is zijn recht vervallen, dan rust de hem opgelegde verplichting, tenzij uit haar aard of uit de uiterste wil iets anders voortvloeit, op degenen aan wie zijn erfdeel toevalt of die met het hem gemaakte legaat waren belast, doch de boedelrechter kan op hun verzoek de last herzien of geheel of ten dele opheffen.

Artikel 2b. 1. Is de vervulling van een aan een testamentaire last toegevoegde opschortende voorwaarde belet door degene op wie de last rust, dan geldt de voorwaarde als vervuld, indien de redelijkheid en billijkheid dit verlangen.

2. Is de vervulling van een aan een testamentaire last toegevoegde ontbindende voorwaarde teweeggebracht door degene op wie de last rust, dan geldt de voorwaarde als niet vervuld, indien de redelijkheid en billijkheid dit verlangen.

Artikel 2c. Wordt een last door vermindering bezwaarlijk of onmogelijk uitvoerbaar, dan kan de boedelrechter, op verzoek van degene op wie de last rust of op vordering van het openbaar ministerie, de last herzien of geheel of gedeeltelijk opheffen.

Artikel 3. Hebben na het overlijden van de erflater de omstandigheden zich zodanig gewijzigd, dat daardoor een herziening of opheffing van een bij zijn uiterste wil opgelegde last gerechtvaardigd is, dan kan de last op verzoek van degene op wie de last rust of op vordering van het openbaar ministerie door de rechtbank van het sterfhuis worden herzien of geheel of gedeeltelijk worden opgeheven.

Artikel 3a. 1. Bij de beslissing op een verzoek of een vordering tot herziening of opheffing van een last neemt de rechter zoveel mogelijk de bedoeling van de erflater in acht. Hij kan daarbij afwijken van de in het verzoek of de vordering gevraagde voorziening.

2. Een door de rechter herziene last is aan dezelfde voorschriften onderworpen als een door de erflater opgelegde last.

AFDELING 4

Stichtingen

Artikel 1. 1. Wanneer een erflater iets heeft vermaakt aan een stichting die hij in een bij notariële akte gemaakte uiterste wilsbeschikking heeft in het leven geroepen, is de stichting erfgenaam of legataris, naar gelang het haar vermaakte aan een erfstelling of aan een legaat beantwoordt.

2. Heeft hij bij een in andere vorm gemaakte uiterste wil verklaard een stichting in het leven te roepen, dan wordt deze beschikking aangemerkt als een aan de gezamenlijke erfgenamen opgelegde last om die stichting op te richten.

3. Degene op wie een last om een stichting op te richten rust, kan daartoe op vordering van het openbaar ministerie worden veroordeeld door de rechtbank van het sterfhuis. Artikel 3.11.4 lid 1 is van overeenkomstige toepassing.

AFDELING 5

Makingen onder tijdsbepaling en onder voorwaarde

Artikel 1. 1. Bevat een uiterste wil een erfstelling onder tijdsbepaling, dan wordt deze beschikking aangemerkt als een dadelijk ingaande erfstelling van degene die, bij uitvoering van de uiterste wil zoals deze luidt, het laatst tot het erfdeel zou zijn geroepen, belast met een legaat van vruchtgebruik van het erfdeel voor de gestelde tijd ten behoeve van degene die het eerst tot het erfdeel zou zijn geroepen.

2. In geval van een erfstelling onder een ontbindende tijdsbepaling zonder een daarbij aansluitende erfstelling onder opschortende tijdsbepaling komt de eerstgeroepene vruchtgebruik met bevoegdheid tot vervreemding en vertering toe, voor zover de erflater deze bevoegdheid niet heeft uitgesloten.

Artikel 3. Om aan een making onder opschortende voorwaarde een recht te kunnen ontfangen, moet men nog bestaan op het ogenblik dat de voorwaarde wordt vervuld, tenzij uit de uiterste wil of uit de aard van de beschikking het tegendeel voortvloeit.

Artikel 4. 1. Wanneer een erfstelling onder een voorwaarde is gemaakt, wordt degene aan wie het vermaakte tot de vervulling der voorwaarde toekomt, als de uitsluitend recht-hebbende aangemerkt voor zover het betreft de door en tegen derden uit te oefenen rechten en rechtsvorderingen.

2. In geval van een erfstelling onder een opschortende voorwaarde kan hij echter, zonder toestemming van de onder die voorwaarde ingestelde erfgenaam of machtiging van de boedelrechter, slechts voorwaardelijk het vermaakte vervreemden en bezwaren en kunnen zijn schuldeisers die niet schuldeiser der nalatenschap zijn, het vermaakte slechts voorwaardelijk uitwinnen. Een hiermede strijdige onvoorwaardelijke vervreemding of bezwaring is echter geldig, indien zij om baat geschiedt en de verkrijger te goeder trouw is.

3. Voor het overige vinden, zolang de vervulling der opschortende voorwaarde onzeker is, de wettelijke voorschriften betreffende het vruchtgebruik overeenkomstige toepassing. Dientengevolge is hij verplicht het vermaakte gelijk een vruchtgebruiker te bewaren en in stand te houden, tenzij de erflater hem de bevoegdheid heeft toegekend om de goederen te verteren en onvoorwaardelijk te vervreemden.

4. In geval van een erfstelling onder een ontbindende voorwaarde zonder een daarbij aansluitende erfstelling onder opschortende voorwaarde is hij jegens degene aan wie het vermaakte bij vervulling van de voorwaarde toekomt, bevoegd de goederen te vervreemden en te verteren op dezelfde voet als een vruchtgebruiker aan wie deze bevoegdheid is gegeven, voor zover de erflater niet anders heeft bepaald.

Artikel 4a. 1. Is de vervulling van een aan een erfstelling toegevoegde voorwaarde belet door iemand aan wie het vermaakte toekomt zolang de voorwaarde niet is vervuld, dan geldt zij als vervuld, indien de redelijkheid en billijkheid dit verlangen.

2. Is de vervulling van de voorwaarde teweeggebracht door iemand aan wie het vermaakte bij vervulling van de voorwaarde toekomt, dan geldt zij als niet vervuld, indien de redelijkheid en billijkheid dit verlangen.

Artikel 5. 1. Is een aan een erfstelling toegevoegde voorwaarde dertig jaren na het overlijden van de erflater nog niet vervuld, dan vervalt de beschikking, wanneer het een opschortende voorwaarde is; is het een ontbindende voorwaarde, dan vervalt de voorwaarde. Hiermede strijdige beschikkingen van de erflater zijn nietig.

2. Het vorige lid vindt mede toepassing op een legaat van een bepaald goed der nalatenschap of van een beperkt recht op een zodanig goed.

Artikel 6. Het voorgaande artikel vindt geen toepassing op een making onder een ontbindende voorwaarde en een daarbij aansluitende making onder opschortende voorwaarde, volgens welke het vermaakte of het onverteerde deel daarvan op het tijdstip van overlijden van de bezwaarde of op een eerder tijdstip zal ten deel vallen aan de verwachter, indien deze het aangewezen tijdstip overleeft.

AFDELING 6

Executeurs

Artikel 1. 1. Een erflater kan bij uiterste wilsbeschikking een of meer executeurs benoemen. Hij kan aan een executeur de bevoegdheid toekennen een of meer andere executeurs aan zich toe te voegen of in zijn plaats te stellen; hij kan ook beschikken dat wanneer een benoemde executeur komt te ontbreken, de boedelrechter bevoegd is op verzoek van een belanghebbende een vervanger te benoemen.

2. Zijn er twee of meer executeurs, dan kan, tenzij de erflater anders heeft beschikt, ieder van hen alle werkzaamheden alleen verrichten.

3. Bij verschil van mening tussen de executeurs kan op verzoek van een van hen de boedelrechter een verdeling van hun werkzaamheden vaststellen.

Artikel 2. 1. Men wordt executeur door aanvaarding van zijn benoeming na het overlijden van de erflater. De boedelrechter kan op verzoek van een erfgenaam een termijn stellen, na afloop waarvan de benoeming niet meer kan worden aanvaard.

2. Handelingsonbekwamen en zij die in staat van faillissement verkeren kunnen niet executeur worden.

Artikel 3. 1. Onverminderd de testamentaire lasten die de erflater aan de executeur mocht hebben opgelegd, heeft deze, voor zover de erflater niet anders heeft beschikt, tot taak de goederen der nalatenschap te beheren en de schulden der nalatenschap in de zin van artikel 4.5.1.3a te voldoen, die tijdens zijn beheer uit die goederen behoren te worden voldaan.

2. Heeft de erflater de beloning van de executeur niet vastgesteld, dan geschiedt dit door de erfgenamen en de executeur in onderling overleg of, op verzoek van de meest gerede partij, door de boedelrechter.

Artikel 3a. 1. Is een executeur benoemd, die tot taak heeft goederen der nalatenschap te beheren, dan kunnen de erfgenamen, tenzij hij zijn benoeming niet aanvaardt, niet zonder zijn medewerking of machtiging van de boedelrechter over die goederen of hun aandeel daarin beschikken, voordat zijn bevoegdheid tot beheer is geëindigd.

2. Gedurende zijn beheer vertegenwoordigt hij bij de vervulling van zijn taak de erfgenamen in en buiten rechte.

Artikel 3b. 1. De executeur die met het beheer van de nalatenschap is belast, kan een boedelnotaris aanwijzen; deze geeft van de aanvaarding van zijn opdracht kennis aan de erfgenamen.

2. Hij moet met bekwame spoed een boedelbeschrijving met inbegrip van een voorlopige staat van de schulden der nalatenschap opmaken en de hem bekende schuldeisers oproepen tot indiening van hun vorderingen bij de boedelnotaris of, indien deze ontbreekt, bij een der executeurs. De aanmelding van een vordering stuit de verjaring.

Artikel 3c. 1. De executeur is, behoudens het in de artikelen 4.4.2.3 en 4.4.2.3a bepaalde, bevoegd door hem beheerde goederen te gelde te maken, voor zover dit nodig is voor de tot zijn taak behorende voldoening van schulden der nalatenschap.

2. Omtrent de keuze van de te gelde te maken goederen en de wijze van tegeldemaking treedt hij zoveel mogelijk in overleg met de erfgenamen. Bestaat bij een erfgenaam bezwaar tegen een voorgenomen tegeldemaking, dan stelt hij die erfgenaam in de gelegenheid de beslissing van de boedelrechter in te roepen; deze beslist in hoogste ressort.

3. De erflater kan bepalen dat de executeur voor de tegeldemaking van een goed de toestemming van de erfgenamen behoeft. Deze toestemming kan echter vervangen worden door een machtiging van de boedelrechter.

4. Het in de vorige leden ten aanzien van de erfgenamen bepaalde geldt mede ten aanzien van hen aan wie het vruchtgebruik van de nalatenschap of van een aandeel daarin is vermaakt.

Artikel 3d. 1. Bevindt zich onder de erfgenamen een legitimaris, dan mag de executeur over registergoederen der nalatenschap niet zonder toestemming van die erfgenaam of machtiging van de boedelrechter beschikken.

2. Heeft de executeur een rechtshandeling in strijd met het vorige lid verricht, dan kan, indien de wederpartij niet te goeder trouw was, een erfgenaam wiens toestemming vereist was de rechtshandeling vernietigen binnen een jaar nadat zij te zijner kennis is gekomen.

Artikel 4. De executeur moet aan een erfgenaam alle door deze gewenste inlichtingen omtrent de uitoefening van zijn taak geven.

Artikel 5. 1. De taak van een executeur eindigt in dezelfde gevallen en op dezelfde wijze als die van een bewindvoerder, met dien verstande dat ontslag op eigen verzoek aan een executeur slechts wegens gewichtige redenen wordt verleend.

2. De bevoegdheid van de executeurs tot beheer eindigt ook, wanneer de nalatenschap overeenkomstig de derde afdeling van de vijfde titel vereffend moet worden.

Artikel 5a. 1. Een executeur die zijn taak, met het oog waarop hem het beheer was opgedragen, heeft volgebracht, is bevoegd zijn beheer te beëindigen door de goederen ter beschikking van de erfgenamen te stellen.

2. De erfgenamen kunnen de bevoegdheid van een executeur tot beheer beëindigen:

- a. wanneer de schulden van de nalatenschap, welke voldoening reeds tot zijn taak behoort of nog binnen het jaar na het overlijden van de erflater tot zijn taak zou kunnen gaan behoren, zijn voldaan;
- b. wanneer een jaar en zes maanden is verlopen sedert een of meer der executeurs de nalatenschap in beheer hebben kunnen nemen. De boedelrechter kan deze termijn, ook na het verstrijken daarvan, op verzoek van een executeur een of meer malen verlengen.

3. Wanneer de erfgenamen de nodige middelen voor de voldoening van de in het vorige lid onder a bedoelde schulden der nalatenschap ter beschikking van de executeur stellen, kunnen zij zijn beheersbevoegdheid voor het overige beëindigen.

4. Zijn niet alle erfgenamen bekend of niet allen bereid de goederen in ontvangst te nemen, dan zijn de artikelen 4.5.3.16 en 4.5.3.16a van overeenkomstige toepassing.

Artikel 5b. Een executeur wiens bevoegdheid tot beheer van de nalatenschap is geëindigd, is verplicht aan degene die na hem tot het beheer bevoegd is, rekening en verantwoording af te leggen, op de wijze als voor bewindvoerders is bepaald.

AFDELING 7

Bewind

Artikel 1. Een erflater kan bij uiterste wilsbeschikking een bewind instellen:

- a. over een door hem gelegateerd vruchtgebruik, in het belang van de hoofdgerechtigde;
- b. over door hem onder een voorwaarde vermaakte goederen, in het belang van degenen aan wie de goederen bij vervulling van de voorwaarde toekomen;
- c. wanneer hij goederen aan onderscheidene personen tezamen nalaat, over het aandeel van een of meer van hen, in het gemeenschappelijk belang van hen allen;
- d. over goederen die hij nalaat aan iemand te wiens laste hij een legaat onder opschortende tijdsbepaling of op-

schortende voorwaarden heeft gemaakt, in het belang van de legataris;

- e. over goederen, nagelaten aan een erfgenaam of legataris die deze volgens de wil van de erflater niet zelfstandig mag vervreemden.

Artikel 2. 1. Een bewind als bedoeld in het vorige artikel onder c kan niet voor langer dan vijf jaren worden ingesteld.

2. Een bewind als bedoeld onder d of e kan niet voor langer dan het leven van de legataris, onderscheidenlijk van de erfgenaam of legataris, worden ingesteld. Is de legataris of de erfgenaam een rechtspersoon, dan eindigt het bewind door ontbinding van de rechtspersoon en in ieder geval na verloop van dertig jaren na het overlijden van de erflater.

TITEL 5

Gevolgen van de erfopvolging

AFDELING 1

Algemene bepalingen

Artikel 1. 1. Met het overlijden van de erflater volgen zijn erfgenamen van rechtswege op in zijn voor overgang vatbare rechten en in zijn bezit en houderschap.

2. Zij worden van rechtswege schuldenaar van de schulden van de erflater die niet met zijn dood tenietgaan. Is een prestatie deelbaar, dan is ieder van hen verbonden voor een deel, evenredig aan zijn erfdeel, tenzij zij hoofdelijk zijn verbonden.

Artikel 2. 1. Een erfgenaam kan de goederen van de nalatenschap met inbegrip van die welke de erflater op het tijdstip van zijn overlijden voor derden hield, opvorderen van iedere derde die deze goederen zonder recht houdt.

2. Indien er geschil ontstaat wie erfgenaam is, kan de rechter de nalatenschap geheel of gedeeltelijk onder bewind stellen of bevelen dat daartoe behorende goederen onder gerechtelijke bewaring worden gesteld.

Artikel 3. 1. Schuldeisers van de nalatenschap kunnen hun vorderingen op de goederen der nalatenschap verhalen.

2. Een erfgenaam is niet verplicht een op hem rustende schuld der nalatenschap ten laste van zijn overig vermogen te voldoen, tenzij hij:

- a. zuiver aanvaardt;
- b. de voldoening van de schuld verhindert en hem daarvan een verwijt kan worden gemaakt;
- c. opzettelijk goederen der nalatenschap zoek maakt, verbergt of op andere wijze aan het verhaal van schuldeisers der nalatenschap onttrekt; of
- d. vereffenaar is, in de vervulling van zijn verplichtingen als zodanig in ernstige mate tekortschiet, en hem daarvan een verwijt kan worden gemaakt.

3. Hij die ingevolge het vorige lid onder b of c met zijn gehele vermogen aansprakelijk is geworden, blijft dit ook na verwerping van de nalatenschap.

Artikel 3a. Voor de toepassing van deze titel worden als schulden van de nalatenschap aangemerkt:

- a. de schulden van de erflater die niet met zijn dood tenietgaan;
- b. de schulden uit legaten die op de erfgenamen of een of meer van hen rusten;
- c. de tot een uitgave in geld of goed strekkende verplichtingen uit testamentaire lasten die op de erfgenamen of een of meer van hen rusten;
- d. de kosten van lijkbezorging, voor zover zij in overeenstemming zijn met de stand en het fortuin van de overledene;

- e. de kosten van vereffening van de nalatenschap, met inbegrip van het loon van de vereffenaar.

Artikel 4. 1. Gedurende drie maanden na het overlijden van de erflater kan op goederen van een nalatenschap die niet door alle erfgenamen zuiver is aanvaard, geen verhaal worden genomen, tenzij de schuldeiser hiertoe ook in geval van faillissement van de erflater had kunnen overgaan.

2. Gedurende die tijd kan de boedelrechter op verzoek van een belanghebbende de maatregelen voorschrijven die hij in diens belang nodig acht.

3. De termijn kan voor de afloop daarvan door de boedelrechter ten aanzien van bepaalde schuldeisers een of meer malen op grond van bijzondere omstandigheden worden verlengd. De verlenging wordt in het boedelregister ingeschreven.

Artikel 4a. 1. De griffiers van de rechtbanken houden een openbaar boedelregister, waarin krachtens wettelijk voorschrift feiten worden ingeschreven, die voor de rechtstoestand van opgevallende nalatenschappen van belang zijn.

2. De wijze van inrichting en raadpleging van het boedelregister worden bij algemene maatregel van bestuur geregeld.

Artikel 5. 1. Hij die is afgegaan op de in een verklaring van erfrecht vermelde feiten, geldt te dezen aanzien als te goeder trouw.

2. Een schuldenaar die, afgaande op de in een verklaring van erfrecht vermelde feiten, zijn schuld heeft betaald aan iemand die niet tot aanneming van de prestatie bevoegd was, kan zich als bevrijd beschouwen.

3. Het in de vorige leden bepaalde lijdt uitzondering, indien van degene die op de verklaring is afgegaan, op grond van bijzondere omstandigheden een nader onderzoek kon worden gevegd, dat hem de onjuistheid van de verklaring zou hebben doen blijken.

Artikel 5a. 1. Een verklaring van erfrecht is een geschrift, waarin een notaris verklaart:

- a. dat een of meer daarin genoemde personen, al dan niet voor bepaalde erfdelen, erfgenaam zijn of de enige erfgenamen zijn, met vermelding of zij de nalatenschap reeds hebben aanvaard;
- b. dat geen andere dan in de verklaring vermelde legaten van bepaalde goederen der nalatenschap of beperkte rechten op zodanige goederen gemaakt zijn;
- c. dat een of meer in de verklaring genoemde personen legitimaris zijn of dat er geen legitimarissen zijn;
- d. dat al of niet het beheer van de nalatenschap aan executeurs of bewindvoerders is opgedragen; of
- e. dat een of meer in de verklaring genoemde personen executeur of bewindvoerder zijn.

2. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere voorschriften omtrent de inhoud en de opstelling van deze verklaringen worden vastgesteld.

Artikel 5b. Indien en voor zover een erflater geen erfgenamen heeft, worden de goederen der nalatenschap op het ogenblik van zijn overlijden door de Staat onder algemene titel verkregen.

AFDELING 2

Aanvaarding en verwerping van nalatenschappen en van legaten

Artikel 1. 1. Een erfgenaam kan een nalatenschap aanvaarden of verwerpen. Een aanvaarding kan zuiver geschieden of onder voorrecht van boedelbeschrijving.

2. De erflater kan de erfgenamen in hun keuze niet beperken. Evenmin kan een erfgenaam dienaangaande vóór het openvallen der nalatenschap een beslissing nemen.

3. De keuze kan alleen onvoorwaardelijk en zonder tijdsbepaling geschieden. Zij kan niet een deel van het erfdeel betreffen. Hetgeen aan een erfgenaam die reeds aanvaard heeft, opkomt door de vervulling van een door de erflater aan een erfstelling toegevoegde voorwaarde kan evenwel nog afzonderlijk aanvaard of verworpen worden.

4. Een eenmaal gedane keuze is onherroepelijk en werkt terug tot het ogenblik van het openvallen der nalatenschap. Een aanvaarding of verwerping kan niet op grond van dwaling, noch op grond van benadeling van een of meer schuldeisers worden vernietigd.

Artikel 2. 1. De in het vorige artikel bedoelde keuze wordt gedaan door het afleggen van een daartoe strekkende verklaring ter griffie van de rechtbank van het sterfhuis. De verklaring wordt in het boedelregister ingeschreven.

2. Zolang de nalatenschap niet door alle erfgenamen is aanvaard, kan de boedelrechter de maatregelen voorschrijven die hij tot behoud van de goederen nodig acht.

Artikel 3. 1. Een erfgenaam die zich ondubbelzinnig en zonder voorbehoud als een zuiver aanvaard hebbende erfgenaam gedraagt, aanvaardt daardoor de nalatenschap zuiver, tenzij hij zijn keuze reeds eerder heeft gedaan.

2. Indien een erfgenaam zijn keuze nog niet heeft gedaan, kan de boedelrechter hem daarvoor op verzoek van een belanghebbende een termijn stellen, die ingaat op de dag nadat de belanghebbende deze beschikking aan de erfgenaam heeft doen betekenen en de beschikking onder vermelding van de gedane betekening heeft doen inschrijven in het boedelregister. De boedelrechter kan op verzoek van de erfgenaam de termijn voor de afloop daarvan een of meer malen verlengen; de verlenging wordt in het boedelregister ingeschreven.

3. Laat de erfgenaam de termijn verlopen zonder inmiddels een keuze te hebben gedaan, dan wordt hij geacht de nalatenschap zuiver te aanvaarden.

4. Een erfgenaam die nog geen keuze heeft gedaan, wordt geacht beneficiair te aanvaarden, wanneer een of meer zijner mede-erfgenamen door een verklaring beneficiair aanvaarden, tenzij hij alsnog binnen een overeenkomstig het tweede lid gestelde of verlengde termijn de nalatenschap verwerpt.

Artikel 4. 1. Een wettelijke vertegenwoordiger van een erfgenaam kan voor deze niet zuiver aanvaarden en behoeft voor verwerping een machtiging van de boedelrechter. Hij is verplicht een verklaring van beneficiaire aanvaarding of van verwerping af te leggen binnen een overeenkomstig het tweede lid van het vorige artikel gestelde of verlengde termijn.

2. Heeft hij de termijn laten verlopen, dan geldt de erfenis als door de erfgenaam beneficiair aanvaard. De boedelrechter kan hiervan aantekening doen houden in het boedelregister.

Artikel 4a. 1. Wordt een erfgenaam geacht zuiver te hebben aanvaard ten gevolge van het verstrijken van een overeenkomstig artikel 3 gestelde of verlengde termijn, dan kan hij op zijn verzoek door de boedelrechter op grond van bijzondere omstandigheden worden gemachtigd alsnog een verklaring van beneficiaire aanvaarding of van verwerping af te leggen.

2. Kosten door derden gemaakt voor handelingen die door het vervallen van de zuivere aanvaarding nutteloos worden, moeten hun door de erfgenaam worden vergoed.

3. De boedelrechter kan bij de machtiging bepalen dat de erfgenaam na verwerping niettemin met zijn gehele vermogen voor de schulden der nalatenschap aansprakelijk blijft.

Artikel 4b. 1. Een erfgenaam die na zuivere aanvaarding bekend wordt met een uiterste wil, volgens welke de legaten en lasten waarvoor hij aansprakelijk is, tot een geringer bedrag uit zijn erfdeel kunnen worden bestreden dan zonder die uiterste wil het geval zou zijn geweest, wordt, indien hij binnen drie maanden na die ontdekking het verzoek daartoe doet, door de

boedelrechter gemachtigd om alsnog beneficiair te aanvaarden. Nochtans blijft hij dan met zijn gehele vermogen aansprakelijk voor de schulden van de erflater, alsmede voor hem tevoren reeds bekende legaten en lasten voor zover hij deze ook zonder die uiterste wil niet uit zijn erfdeel had kunnen bestrijden.

2. Een erfgenaam die na zuivere aanvaarding bekend wordt met een uiterste wil, volgens welke zijn erfdeel groter is dan het zonder die uiterste wil zou zijn geweest, of met een na zijn aanvaarding voorgevallen gebeurtenis waardoor zijn erfdeel is vergroot, wordt, indien hij binnen drie maanden na die ontdekking het verzoek daartoe doet, door de boedelrechter gemachtigd alsnog beneficiair te aanvaarden. Nochtans blijft hij dan met zijn gehele vermogen aansprakelijk voor de schulden der nalatenschap, voor zover hij daarvoor ook zonder die uiterste wil of zonder die gebeurtenis aansprakelijk zou zijn geweest.

Artikel 5. Is een nalatenschap door een of meer erfgenamen beneficiair aanvaard en moet zij uit dien hoofde overeenkomstig de volgende afdeling van deze titel worden vereffend, dan zijn alle erfgenamen vereffenaar.

Artikel 5a. De boedelrechter kan, op verzoek van een belanghebbende of ambtshalve, de erfgenamen gelasten de beneficiaire aanvaarding bekend te maken in de Nederlandse Staatscourant en in een of meer door hem aangewezen nieuwsbladen.

Artikel 5b. 1. Een notaris die op verzoek van een erfgenaam als boedelnotaris voor de beneficiair aanvaarde nalatenschap optreedt, doet zich als zodanig inschrijven in het boedelregister en geeft daarvan zo spoedig mogelijk kennis aan de overige erfgenamen.

2. Op een door de meerderheid der erfgenamen uiterlijk een maand na die kennisgeving gedaan verzoek, kan de boedelrechter een andere notaris, die daartoe bereid is, als boedelnotaris aanwijzen. Deze doet de vervanging inschrijven en brengt haar zo spoedig mogelijk ter kennis van de eersaangewezenen en de erfgenamen.

3. In geval van bekendmaking van de beneficiaire aanvaarding overeenkomstig het vorige artikel, wordt de aanwijzing van een boedelnotaris op dezelfde wijze, onder vermelding van zijn naam en adres, bekendgemaakt.

Artikel 5c. Tenzij de boedelrechter anders bepaalt, oefenen de erfgenamen hun bevoegdheden als vereffenaars van de beneficiair aanvaarde nalatenschap tezamen uit, doch kunnen daden van gewoon onderhoud en tot behoud van de goederen, en in het algemeen daden die geen uitstel kunnen lijden, door ieder van hen zo nodig zelfstandig worden verricht.

Artikel 6. 1. Op verzoek van een belanghebbende of van de boedelnotaris kan de boedelrechter een of meer erfgenamen van een nalatenschap die beneficiair aanvaard is, gelasten zekerheid te stellen voor hun beheer en de nakoming van hun overige verplichtingen. De boedelrechter stelt het bedrag en de aard van de zekerheid vast.

2. Wanneer een erfgenaam blijkt dat de schulden der beneficiair aanvaarde nalatenschap de baten overtreffen, doet hij hiervan ten spoedigste mededeling aan de boedelrechter.

Artikel 6a. 1. Met betrekking tot een erfgenaam die onder voorrecht van boedelbeschrijving heeft aanvaard, geldt tot het einde van de vereffening het in de volgende leden bepaalde, tenzij hij voor de of hem rustende schulden der nalatenschap met zijn gehele vermogen aansprakelijk is.

2. Vordering van de erflater op de erfgenaam en beperkte rechten van de erflater op een goed van de erfgenaam, alsmede vordering van de erfgenaam op de erflater en beperkte rechten van de erfgenaam op een goed van de erflater gaan niet door vermenging teniet.

3. Heeft de erfgenaam een schuld der nalatenschap uit zijn overig vermogen voldaan, dan treedt hij op als schuldeiser van de nalatenschap voor het bedrag van die schuld in de rang die zij had.

Artikel 7. 1. Een legaat wordt verkregen zonder dat een aanvaarding nodig is, behoudens de bevoegdheid van de legataris om het legaat te verwerpen zolang hij het niet aanvaard heeft.

2. De boedelrechter kan op verzoek van een belanghebbende aan de legataris een termijn stellen, waarbinnen deze moet verklaren of hij al dan niet verwerpt; bij gebreke van een verklaring binnen de gestelde termijn verliest de legataris de bevoegdheid om te verwerpen.

3. De verwerping van een legaat moet op ondubbelzinnige wijze geschieden, maar is aan geen vorm gebonden.

AFDELING 3

Vereffening van de nalatenschap

Artikel 1. Een nalatenschap wordt, behoudens het in artikel 4.5.3.13 bepaalde, overeenkomstig de in deze afdeling gegeven voorschriften vereffend:

a. wanneer zij door een of meer erfgenamen onder voorrecht van boedelbeschrijving is aanvaard, tenzij er een tot voldoening van de opeisbare schulden en legaten bevoegde executeur is en deze kan aantonen dat de goederen der nalatenschap ruimschoots toereikend zijn om alle schulden der nalatenschap te voldoen; geschillen dien-aangaande worden door de boedelrechter in hoogste ressort beslist;

b. wanneer de rechtbank een vereffenaar heeft benoemd.

Artikel 3. 1. Na een aanvaarding onder voorrecht van boedelbeschrijving kan de rechtbank een vereffenaar benoemen:

a. op verzoek van een erfgenaam;

b. op verzoek van een belanghebbende of op vordering van het openbaar ministerie, wanneer hij die met het beheer der nalatenschap belast is in ernstige mate in de vervulling van zijn verplichtingen tekortschiet, daartoe ongeschikt is of niet voldoet aan een last tot zekerheidstelling, wanneer de schulden der nalatenschap de baten blijken te overtreffen, of wanneer tot een verdeling van de nalatenschap wordt overgegaan voordat deze vereffend is.

2. De door de rechter benoemde persoon treedt als vereffenaar in de plaats van de erfgenamen.

Artikel 4. Is een nalatenschap niet onder voorrecht van boedelbeschrijving aanvaard, dan kan de rechtbank een vereffenaar benoemen:

a. op verzoek van een belanghebbende of op vordering van het openbaar ministerie, wanneer er geen erfgenamen zijn, wanneer het niet bekend is of er erfgenamen zijn, of wanneer de nalatenschap niet door een executeur wordt beheerd en de erfgenamen die bekend zijn haar geheel of ten dele onbeheerd laten;

b. op verzoek van een schuldeiser van de nalatenschap, wanneer tot een verdeling van de nalatenschap wordt overgegaan voordat de opeisbare schulden daarvan zijn voldaan, of wanneer voor hem het gevaar bestaat dat hij niet ten volle of niet binnen redelijke tijd zal worden voldaan, hetzij omdat de nalatenschap niet toereikend is of niet behoorlijk beheerd en afgewikkeld wordt, hetzij omdat een schuldeiser zich op de goederen van de nalatenschap gaat verhalen;

c. op verzoek van een of meer andere schuldeisers van een erfgenaam, wanneer hun belangen door een gedraging van de erfgenamen of van de executeur ernstig worden geschaad.

Artikel 4a. Wanneer een schuldeiser van een erfgenaam die de nalatenschap verworpen heeft, hierdoor klaarblijkelijk is benadeeld, kan de rechtbank op zijn verzoek bepalen dat de nalatenschap mede in het belang van de schuldeisers van degene die verworpen heeft zal worden vereffend, en kan zij zo nodig een vereffenaar benoemen.

Artikel 5. 1. De rechtbank beslist niet op het verzoek of de vordering tot benoeming van een vereffenaar dan na verhoor of behoorlijke oproeping van de verzoeker, alsmede voor zover zij bestaan en bekend zijn, van de erfgenamen, de boedelnotaris en de executeur.

2. De rechtbank kan als vereffenaar onder de nodige door haar te bepalen waarborgen een erfgenaam, een executeur of een andere persoon aanwijzen. Benoemt zij twee of meer vereffenaars, dan kan, tenzij bij de benoeming of later door de boedelrechter anders wordt bepaald, ieder van hen alle werkzaamheden alleen verrichten.

3. Een door de rechter benoemde vereffenaar heeft recht op het loon dat door de boedelrechter vóór het opmaken van de uitdelingslijst wordt vastgesteld.

4. Hij wordt vereffenaar op de dag, waarop de beslissing die de benoeming inhoudt in kracht van gewijsde is gegaan, of — zo deze uitvoerbaar bij voorraad is verklaard — daags nadat de griffier hem van zijn benoeming mededeling heeft gedaan.

5. Hij wordt op dezelfde wijze en dezelfde gronden als een bewindvoerder ontslagen of ontzet, en door een ander vervangen. Ontzetting kan ook door een schuldeiser der nalatenschap worden verzocht.

6. Hij doet zijn benoeming onverwijld inschrijven in het boedelregister en maakt haar bekend in de Nederlandse Staatscourant en in een of meer bij de benoeming aangewezen nieuwsbladen.

Artikel 5a. Hij die als vereffenaar door een ander is opgevolgd, is verplicht aan zijn opvolger rekening en verantwoording af te leggen op de wijze als voor bewindvoerders is bepaald.

Artikel 6. 1. Indien de geringe waarde der baten van een nalatenschap daartoe aanleiding geeft, kan de boedelrechter op verzoek van de vereffenaar of een belanghebbende hetzij de kosteloze vereffening van de nalatenschap, hetzij de opheffing van de vereffening bevelen. Op een verzoek tot opheffing wordt de verzoeker gehoord of behoorlijk opgeroepen, alsmede voor zover zij bestaan en bekend zijn, de erfgenamen, de vereffenaar en de boedelnotaris.

2. Bij het bevel tot opheffing van de vereffening stelt de boedelrechter tevens het bedrag der reeds gemaakte vereffeningkosten vast, en brengt dat ten laste van de boedel of, wanneer de boedel daartoe onvoldoende is, ten laste van de erfgenamen, voor zover dezen met hun gehele vermogen aansprakelijk zijn.

3. Na de opheffing is artikel 16a van deze afdeling van overeenkomstige toepassing.

4. De opheffing wordt op dezelfde wijze als de benoeming van een vereffenaar ingeschreven en bekend gemaakt.

5. Indien na de opheffing van een vereffening de benoeming van een vereffenaar wordt verzocht, is de verzoeker verplicht aan te tonen dat er voldoende baten aanwezig zijn om de kosten van de vereffening te bestrijden.

Artikel 7. 1. Vereffenaars geven aan de boedelrechter alle door deze gewenste inlichtingen en zijn verplicht diens aanwijzingen bij vereffening te volgen.

2. De boedelrechter is bevoegd ter opheldering van alle omstandigheden, de vereffening betreffende, getuigen en deskundigen te horen op dezelfde wijze als voor een rechter-commissaris in geval van faillissement is bepaald.

Artikel 8. 1. Een vereffenaar heeft tot taak de nalatenschap als een goed vereffenaar te beheren en te vereffenen.

2. Hij vertegenwoordigt bij de vervulling van zijn taak de erfgenamen in en buiten rechte. Zij zijn niet bevoegd zonder zijn medewerking of machtiging van de boedelrechter over de goederen der nalatenschap of hun aandeel daarin te beschikken.

3. Hij moet met bekwame spoed een boedelbeschrijving met inbegrip van een voorlopige staat van de schulden der nalatenschap opmaken en ten kantore van de boedelnotaris of, indien deze ontbreekt, ter griffie van de rechtbank neerleggen, ter inzage van de erfgenamen en de schuldeisers der nalatenschap; andere schuldeisers van een erfgenaam, ook indien deze de nalatenschap verworpen heeft, kunnen tot inzage gemachtigd worden door de boedelrechter.

4. De boedelrechter kan in geval van aanvaarding onder voorrecht van boedelbeschrijving de erfgenamen ontheffen van de verplichting om de boedelbeschrijving ter inzage te leggen.

5. Een door de rechter benoemde vereffenaar kan een boedelnotaris aanwijzen, indien dit nog niet is geschied. De notaris die deze opdracht heeft aanvaard, geeft daarvan kennis aan de erfgenamen en doet zich inschrijven in het boedelregister.

Artikel 8a. Wanneer de wettelijke vertegenwoordiger van een erfgenaam of een door de rechter benoemde vereffenaar aan schuldeisers der nalatenschap schade heeft toegebracht, doordat hij opzettelijk goederen der nalatenschap aan het verhaal van de schuldeisers heeft onttrokken, kunnen zij van hem de voldoening van hun vordering eisen, voor zover hij niet bewijst dat hun schade op een lager bedrag moet worden gesteld.

Artikel 8b. Is de erflater gehuwd geweest in een gemeenschap van goederen en is deze nog niet verdeeld, dan kan de rechtbank op verzoek van de vereffenaar van de nalatenschap een vereffenaar van de ontbonden huwelijksgemeenschap benoemen, in welk geval zij met overeenkomstige toepassing van het in deze afdeling bepaalde wordt vereffend.

Artikel 9. 1. Een vereffenaar roept de schuldeisers der nalatenschap, zo dit nog niet is geschied, openlijk op om hun vorderingen vóór een door de boedelrechter bepaalde datum bij de boedelnotaris of, indien deze ontbreekt, bij hemzelf in te dienen. De oproeping geschiedt op dezelfde wijze als de bekendmaking van de beneficiaire aanvaarding of de benoeming van de vereffenaar en zoveel mogelijk tegelijkertijd.

2. De vereffenaar moet bovendien de hem bekende schuldeisers der nalatenschap per brief oproepen. Is hem het adres van een schuldeiser der nalatenschap onbekend gebleven, dan deelt hij dit mede aan de boedelrechter.

3. Aanmelding van een vordering stuit de verjaring.

4. De vereffenaar geeft, indien hij zich met een ingediende vordering of een ingeroepen voorrang niet kan verenigen, daarvan onverwijld onder opgave van redenen kennis aan hem die de vordering heeft ingediend.

5. Zo spoedig mogelijk na het verstrijken van de bij de oproep der schuldeisers gestelde termijn legt de vereffenaar een lijst van de door hem erkende en betwiste vorderingen en aanspraken op voorrang ten kantore van de boedelnotaris of, indien deze ontbreekt, ter griffie van de rechtbank van het sterfhuys neer, ter inzage van de erfgenamen, de legatarissen en allen die zich als schuldeiser hebben aangemeld. Hij geeft ieder van hen van deze neerlegging kennis.

Artikel 10. 1. De vereffenaar maakt de goederen der nalatenschap te gelde, voor zover dit voor de voldoening van de schulden der nalatenschap nodig is. Goederen die een schuldeiser der nalatenschap te vorderen heeft, worden zoveel mogelijk in de laatste plaats te gelde gemaakt.

2. Omtrent de keuze van de te gelde te maken goederen en de wijze van tegeldemaking treedt de vereffenaar zoveel mogelijk in overleg met de erfgenamen. Bestaat tegen de voorgenomen tegeldemaking van een goed bezwaar bij een erfgenaam of een schuldeiser die het goed te vorderen heeft, dan stelt de vereffenaar hem in de gelegenheid de beslissing van de boedelrechter in te roepen; deze beslist in hoogste ressort.

3. Het in het vorige lid ten aanzien van de erfgenamen bepaalde geldt mede ten aanzien van hen aan wie het vruchtge-

bruik van de nalatenschap of van een aandeel daarin is vermaakt.

Artikel 10a. Een door de rechter benoemde vereffenaar kan hetgeen uit de nalatenschap aan een legataris is uitgekeerd, binnen drie jaren daarna terugvorderen, voor zover dit nodig is om schuldeisers van de erflater te kunnen voldoen.

Artikel 10b. Indien iemand zowel schuldenaar als schuldeiser van de nalatenschap is, zijn de bepalingen van de Faillissementswet omtrent de bevoegdheid tot verrekening van overeenkomstige toepassing.

Artikel 11. 1. Een vereffenaar is verplicht binnen zes maanden nadat de voor het indienen van vorderingen gestelde tijd is verstreken, een rekening en verantwoording benevens een uitdelingslijst ten kantore van de boedelnotaris of, indien deze ontbreekt, ter griffie van de rechtbank van het sterfhuis ter kennisneming van een ieder neer te leggen. De boedelrechter kan deze termijn verlengen.

2. De vereffenaar maakt de neerlegging op dezelfde wijze openlijk bekend als de oproep tot aanmelding van vorderingen en bovendien per brief aan de erfgenamen, de legatarissen en allen die zich als schuldeiser hebben aangemeld.

3. Binnen een maand na deze openlijke bekendmaking kan iedere belanghebbende tegen de rekening en verantwoording of tegen de uitdelingslijst bij de boedelrechter in verzet komen.

4. Verbintenissen die tot levering van een goed der nalatenschap of tot vestiging van een beperkt recht op een zodanig goed verplichten, worden in een geldschuld omgezet, voor zover een tekort dit nodig maakt. Andere verbintenissen die niet in geld luiden, en verbintenissen onder een opschortende voorwaarde worden in de uitdelingslijst slechts op verzoek van de schuldeiser opgenomen; in dat geval worden zij omgezet in een geldschuld.

5. Voor het overige vinden bij de berekening van ieders vordering, het opmaken van de uitdelingslijst en het verzet daartegen de dienaangaande in de Faillissementswet voorkomende voorschriften zoveel mogelijk overeenkomstige toepassing.

Artikel 11a. 1. Schulden van de nalatenschap uit een legaat of een testamentaire last worden in de uitdelingslijst slechts batig gerangschikt, indien alle andere daarin opgenomen schulden van de nalatenschap door de vereffenaar ten volle kunnen worden voldaan.

2. Voor zover de nalatenschap niet toereikend is om de schulden uit legaten en lasten te voldoen uit de erfdelen van de erfgenamen op wie zij rusten, worden zij verminderd.

3. Tenzij uit de uiterste wil een andere wijze van vermindering voortvloeit, ondergaan deze verplichtingen alle een evenredige vermindering, met dien verstande dat voor zover de prestatie is te beschouwen als voldoening aan een natuurlijke verbintenis van de erflater, die verplichting pas na de andere voor vermindering in aanmerking komt.

4. Ondanks de vermindering blijft een erfgenaam die met zijn gehele vermogen aansprakelijk is, gehouden tot voldoening voor het geheel.

Artikel 11b. Wanneer de rechter heeft bepaald dat de nalatenschap mede in het belang van de schuldeisers van iemand die haar verworpen heeft, wordt vereffend, kunnen ook deze schuldeisers hun vorderingen indienen. Zij worden in de uitdelingslijst opgenomen, doch slechts batig gerangschikt voor zover een overschot aan hun schuldenaar zou zijn toegekomen, indien deze niet verworpen had; te dien einde kan de vereffenaar voor zoveel nodig verdeling van de nalatenschap vorderen en aan de verdeling deelnemen.

Artikel 12. 1. Na het verbindend worden van een uitdelingslijst is de vereffenaar verplicht een ieder het hem volgens de uitdelingslijst toekomende uit te keren. Geldsbedragen waarover niet binnen zes maanden is beschikt of die gereser-

veerd zijn, geeft een door de rechter benoemde vereffenaar in bewaring ter plaatse tot het ontvangen van gerechtelijke consignatiën aangewezen.

2. Schuldeisers die pas na het verbindend worden van een uitdelingslijst opkomen, hebben, onverminderd hun verhaal op de goederen van erfgenamen die met hun gehele vermogen aansprakelijk zijn, alleen recht van verhaal op de alsdan nog onverkochte goederen en op het saldo der nalatenschap. Zij worden daaruit voldaan naar gelang zij zich aanmelden.

3. Bovendien hebben schuldeisers van de erflater die niet voldaan zijn, nog een recht van verhaal tegen legatarissen, voor zover dezen een uitkering hebben ontvangen en niet voldoende goederen voor verhaal als bedoeld in het vorige lid aanwijzen. Het recht van verhaal tegen een legataris vervalt drie jaren na het verbindend worden van de uitdelingslijst, volgens welke de uitkering aan hem is geschied.

Artikel 13. 1. De in de artikelen 9, eerste en vijfde lid, en 11 van deze afdeling omschreven verplichtingen rusten op de erfgenamen die uit hoofde van aanvaarding onder voorrecht van boedelbeschrijving vereffenaar zijn, slechts indien de boedelrechter dit bepaalt.

2. Een door de rechter benoemde vereffenaar heeft een rekening en verantwoording en een uitdelingslijst niet neer te leggen, wanneer alle hem voor de afloop van de in artikel 11, eerste lid, bedoelde termijn bekend geworden schulden ten volle worden voldaan, of wanneer de boedelrechter hem van deze neerlegging vrijstelt. Deze vrijstelling wordt niet verleend, wanneer een schuldeiser daartegen bezwaar maakt.

3. Wordt de rekening en verantwoording niet neergelegd, dan geschiedt zij aan hen die een recht op het overschot hebben, op de wijze als voor bewindvoerders is bepaald.

Artikel 14. 1. Gedurende de vereffening is een schuldeiser alleen bevoegd zijn vordering op goederen der nalatenschap ten uitvoer te leggen, indien deze bevoegdheid hem ook in geval van faillissement van de erflater zou zijn toegekomen. De boedelrechter kan hem daartoe zo nodig een termijn stellen, na afloop waarvan de vereffenaar de goederen kan opeisen en te gelde maken, behoudens het recht van de schuldeiser op de opbrengst daarvan.

2. Ook tijdens de vereffening kan een schuldeiser van de nalatenschap zijn vorderingsrecht, of de voorrang die zijn vordering toekomt, bij vonnis doen vaststellen. Een vonnis waarbij een vordering tegen een vereffenaar is vastgesteld, kan op de persoonlijke goederen van een erfgenaam die met zijn gehele vermogen aansprakelijk is, alleen worden ten uitvoer gelegd, indien deze in het geding partij is geweest.

Artikel 15. Eerst nadat de bekende schuldeisers van de vereffende nalatenschap volledig zijn voldaan, hebben de overige schuldeisers van een erfgenaam recht van verhaal op de goederen der nalatenschap.

Artikel 16. 1. Wanneer niet alle erfgenamen bekend zijn of daaromtrent onzekerheid bestaat, is een vereffenaar verplicht door oproepingen in veel gelezen dagbladen of door andere doelmatige middelen de erfgenamen op te sporen.

2. Is een vereffenaar benoemd omdat de nalatenschap geheel of ten dele onbeheerd werd gelaten, dan neemt de vereffening een einde, zodra alle erfgenamen het beheer hebben aanvaard en de reeds gemaakte kosten van vereffening hebben voldaan.

Artikel 16a. 1. Is de vereffening voltooid en met een overschot geëindigd, dan geeft een door de rechter benoemde vereffenaar de overgebleven goederen af aan de erfgenamen. Zijn er geen erfgenamen, is het niet bekend of er erfgenamen zijn, of zijn de erfgenamen niet bereid de goederen in ontvangst te nemen, dan geeft hij deze aan de Staat af.

2. Zijn de erfgenamen die zich tot de inontvangstneming bereid tonen, slechts tot een deel van de nalatenschap gerech-

tigd, dan draagt de vereffenaar zorg dat de nalatenschap eerst wordt verdeeld. Daarna geeft hij hetgeen is toebedeeld aan erfgenamen die onbekend zijn of hebben nagelaten tot de verdeling mede te werken, aan de Staat af.

3. De Staat is bevoegd de hem afgegeven goederen te verkopen; registergoederen mag hij slechts in het openbaar verkopen, tenzij de boedelrechter hem tot onderhandse verkoop machtigt.

4. Is een goed van de nalatenschap of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen binnen twintig jaren nadat de nalatenschap is opgevallen door niemand opgeëist, dan vervalt het aan de Staat.

AFDELING 4

Verdeling van de nalatenschap

Artikel 1. Onverminderd de voorschriften die voor de verdeling van iedere gemeenschap gelden, zijn op de verdeling van een nalatenschap de navolgende bepalingen van toepassing.

Artikel 2. 1. Tot de schulden van een erfgenaam, die bij de verdeling op verlangen van een of meer der overige erfgenamen op zijn aandeel worden toegerekend, behoort hetgeen hij aan de erflater schuldig is gebleven. Is het een schuld met tijdsbepaling, dan wordt zij voor haar contante waarde op het tijdstip der verdeling toegerekend.

2. Ook een schuld uit legaat van een erfgenaam aan een mede-erfgenaam wordt, voor zover zij bij de verdeling opeisbaar is, op verlangen en ten behoeve van de mede-erfgenaam toegerekend op het aandeel van de schuldenaar.

Artikel 3. 1. Tenzij de erflater bij de gift of in zijn uiterste wil anders heeft bepaald, is een door de wet aangewezen erfgenaam in de nederdalende lijn verplicht ten behoeve van de andere door de wet aangewezen erfgenamen de waarde van de giften in te brengen die de erflater heeft gedaan om hem een huwelijksgoed of een gevestigde stand te verschaffen, of om tot betaling van zijn schulden te strekken. Een uitzet, kleynodiën en andere ten huwelijk gegeven geschenken, worden alleen als huwelijksgoed aangemerkt, voor zover deze geschenken bovenmatig waren.

2. De inbreng is verplicht, onverschillig of door de wet aangewezen erfgenamen bij versterf of krachtens uiterste wil opvolgen.

3. Een bij de gift verleende vrijstelling van inbreng kan bij uiterste wil worden ongedaan gemaakt.

Artikel 3a. 1. Voor de toepassing van het vorige artikel wordt een gift ten laste van een gemeenschap van goederen of van een deelgenootschap, waarin de gever ten tijde van de gift gehuwd was, geacht te zijn gedaan door de echtgenoot van wie de begiftigde afstamt, of indien deze van beide echtgenoten afstamt, door ieder van hen voor het te zijnen laste komende deel.

2. Een aan de echtgenoot van een erfgenaam gedane gift die in een tussen hen ten tijde van de gift bestaande gemeenschap van goederen is gevallen, wordt voor de toepassing van het vorige artikel aangemerkt als een gift aan de erfgenaam.

Artikel 3b. 1. Iedere erfgenaam, hetzij bij versterf of bij uiterste wil, is verder verplicht ten behoeve van zijn mede-erfgenamen de waarde van andere giften dan de in artikel 3 genoemde in te brengen, voor zover de erflater dit, hetzij bij de gift hetzij in zijn uiterste wil, heeft voorgeschreven.

2. Een bij de gift opgelegde verplichting tot inbreng kan bij uiterste wil worden herroepen.

Artikel 3c. Voldoening of toezegging om niet van een prestatie, tot het verrichten waarvan men krachtens een natuurlijke verbintenis gehouden is, wordt voor de toepassing van deze afdeling aangemerkt als een gift.

Artikel 4. Erfgenamen die bij plaatsvervulling opkomen, moeten behalve de door henzelf ontvangen giften, ieder naar de mate van zijn erfdeel de giften inbrengen, die hij wiens plaats zij innemen, had moeten inbrengen, was hij erfgenaam geweest.

Artikel 5. Ook als de begiftigde in een gemeenschap van goederen is gehuwd, komt de gehele gift voor inbreng in aanmerking, tenzij de erflater het tegendeel heeft bepaald.

Artikel 7. 1. De aansprakelijkheid van de erfgenamen jegens de schuldeisers van de nalatenschap wordt door een verplichting tot inbreng niet gewijzigd.

2. Bij overgang van het erfdeel van een erfgenaam gaat zijn recht op of verplichting tot inbreng mede over.

Artikel 8. 1. Verplichting tot inbreng betekent dat bij de verdeling van de nalatenschap de waarde van de gift in mindering komt van het aandeel van de tot inbreng verplichte erfgenaam in het hem en de erfgenamen, te wier behoefte de inbreng verplicht is, uit de nalatenschap toekomende gedeelte, vermeerderd met de onderling in te brengen bedragen. De waarde van de giften, berekend op de wijze als voor de berekening van legitieme porties is bepaald, wordt verhoogd met de wettelijke rente vanaf de dag dat de nalatenschap is opgevallen.

2. Inbreng is niet verplicht voor zover de waarde van de gift groter is dan het aandeel van de erfgenaam.

Artikel II

De inwerkingtreding van deze wet wordt nader bij de wet geregeld.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven ten Paleize Soestdijk, 11 september 1969.

JULIANA.

De Minister van Justitie,

C. H. F. POLAK.

Uitgegeven de vijftiendste september 1969.

De Minister van Justitie,

C. H. F. POLAK.

Zie voor de behandeling in de Staten-Generaal:

Bijl. Hand. II 54/55, 3771; 1959, 3771; 59/60, 3771;
Bijl. Hand. II 62/63, 3771; 64/65, 3771; 65/66, 3771; Hand. II 65/66,
bladz. 21—48, 103—159;
Bijl. Hand. I 65/66, 3771 (85); 67/68, 3771 (73, 73a); 68/69, 3771
(133, 133a, 133b); Hand. I 68/69, bladz. 1003—1020, 1033—1049.